

Z OBSAHU ČÍSLA

Klinika nemocí kožních a pohlavních

Fingerlandův ústav patologie

Laureáti výročních cen města HK

Humanitární mise s DORRA

Portrét – prof. MUDr. Rudolf Malec, CSc.

Akce ZŠ a MŠ při FN HK na jaře 2016

Beseda o vztazích se sdružením Salinger

Beseda s Městskou policií

SZŠ HK a její pohádka Kouzelné kolečko

Beseda o knize – Městská knihovna HK

Klaun Mc Donalds

Městská policie – První pomoc

Interaktivní program Zdravá pětka

◀ Foto na titulní straně: Budova muzea – socha v průčelí znázorňující město Hradec Králové (viz str. 32)
Foto na zadní straně: Kresby z cest prof. MUDr. Rudolfa Malce, CSc. ▶

Časopis SCAN založil a v letech 1991–2005 byl jeho vedoucím redaktorem PhDr. Vladimír Panoušek.

Šéfredaktor: prof. MUDr. Vladimír Maisnar, Ph.D., MBA, redaktorka: Bc. Iveta Juranová. Adresa redakce: maisnar@fnhk.cz; juranova@lfhk.cuni.cz.
Redakční rada: Ing. Veronika Bartošová, PhDr. Josef Bavor, prof. MUDr. RNDr. Miroslav Červinka, CSc., Mgr. Martin Formánek, Mgr. Lucie Jarešová,
Ing. Eva Kvapilová, prof. MUDr. Vladimír Palička, CSc., dr.h.c., doc. MUDr. Jiří Páral, Ph.D., prof. MUDr. Roman Prymula, CSc., Ph.D., prof. MUDr.
Ivo Šteiner, CSc., PhDr. Jiří Štěpán, Ph.D., Mgr. Dana Vaňková, Miroslav Všečeka, doc. MUDr. Pavel Žáček, Ph.D.

Vydává Fakultní nemocnice v Hradci Králové jako čtvrtletník v Nakladatelství ATD Dvůr Králové n. Labem (atd.hk@seznam.cz, tel. 774 167 245)
Ročník XXVI (2016), č. 2 • Vyrobitel tiskárna V&H Print Hlávko s.r.o., Nové Město nad Metují • MK ČR E 11425 • ISSN 1211-295X

(Časopis Scan je zveřejněn též na webových stránkách FN a LF na adrese <http://fnhk.cz> v kapitole O fakultní nemocnici a <http://lfhk.cuni.cz> v kapitole Informační služby – Časopisy)

Pokyny pro autory: Text příspěvku odevzdávejte elektronicky, zpracovaný v editoru Microsoft Word. Doprovodný obrazový materiál nevkládějte do textu, ale pošlejte samostatně. Kontaktní adresy: maisnar@fnhk.cz; juranova@lfhk.cuni.cz

OBSAH

Akce ZŠ a MŠ při FN HK na jaře 2016	2
Slovo ředitele	4
Poradna pro odvykání kouření ve FN HK	4
The 2016 Teacher of the Year	5
Druhý život Karla IV.	5
Slovo děkana	5

AKTUALITY

Klinika nemocí kožních a pohlavních	6
Fingerlandův ústav patologie	8
Noví vedoucí pracovníci	10
Životní jubilea	10
Laureáti výročních cen města Hradec Králové	11
Pohled ekonoma na aktuální rok aneb trocha údajů nikoho nezabije	13
Odborné akce pořádané pracovišti FN HK a LF UK	14
Fakultní nemocnice Hradec Králové se snaží lákat absolventy	15
Habilitační řízení	15

VĚDA A VÝZKUM

4. český video-seminář 2016	16
Pracovní návštěva z Trinity College Dublin	17
Hradecký den rehabilitace a fyzikální medicíny 2016	18
20. hradecké pneumologické dny	18
Informace z Lékařské knihovny	19

INFORMACE, ZAJÍMAVOSTI

Moje první a snad ne poslední humanitární mise s DORRA	20
Reprezentační ples	23
Nábřeží vysokých škol	23
Tanečníci Lékařské a Farmaceutické fakulty v Hradci Králové	24
Světový den zdraví v Hradci Králové	24
Projekt Naděje pro ostatní	25
Nicholas Winton (1909–2015)	25
Galerie Na Hradě: Milan Rejchl / Architektura – výtvarné dílo	26
Historie medicíny ve filatelii	27
Kam za kulturou v Hradci Králové	27
Příběh budovy Lékařské fakulty	28
Keňa – dovolená pro každého	30
Hradec Králové ve fotografiích – Jan Kotěra a muzeum	32
Perličky ze Senátu	34
Humor léčí...	34

PORTRÉT

prof. MUDr. Rudolf Malec, CSc.	35
--------------------------------	----

EDITORIAL

Vážení a milí čtenáři Scanu,

máte před sebou již druhé letošní vydání časopisu Scan. V rámci úprav, jejichž cílem je zvýšení přehlednosti i zajímavosti pro čtenáře, se v tomto čísle nově objevují sloupky ředitele FN a děkana LF, ve kterých oba reagují na aktuální dění v nemocnici resp. na fakultě. Jde současně o názorovou platformu, kde mohou vyjádřit své názory na dění v české společnosti, které budou čtenáře Scanu jistě zajímat. Věřím, že Vás toto další vylepšení zaujme a že se tak „sloupky“ stanou pravidelnou součástí každého z dalších čísel časopisu. Kromě nich najdete ve Scanu nově i příspěvek ekonomické náměstkyně FN HK ing. Šmehlíkové, ve kterém čtenáře seznamuje s tím, co se dá ve Fakultní nemocnici v tomto roce očekávat jak v oblasti úhradových mechanismů, tak i vývoje platů a plánovaných investic. Jsem rád, že vedení nemocnice i fakulty přijalo naše další nápady za své, chtěl bych jim touto cestou poděkovat a věřím, že to oceníte i Vy.

Nyní tedy krátce k obsahu tohoto vydání. Z pracovišť FN HK a LF HK tentokrát představujeme Fingerlandův ústav patologie a Kožní kliniku. Oba příspěvky jsou myslím velmi zajímavé, protože se kromě současnosti vrací hluboko do minulosti a toto srovnání, myslím, řadu čtenářů mnohdy i pobaví. Časopis přináší také informace o laureátech výročních cen města Hradec Králové za rok 2015, mezi kterými jsou tradičně opět současní i bývalí zaměstnanci LF a FN HK. Dne 1. května 2016 se stala naše Fakultní nemocnice nekuřáckou, proto ve Scanu nemohou chybět informace k tomuto tématu. V této souvislosti je zajímavé současně sledovat „boj“ našeho parlamentu s nekuřáckým zákonem a jeho (ne)schvalováním. Rubrika Věda a výzkum obsahuje tak jako vždy celou řadu sdělení z odborných akcí. Časopis dále obohatili svými příspěvky zaměstnanci LF a FN HK z jedné pracovní a druhé nepracovní cesty do Keni. Pokračují také naše seriály k historii budovy LF a Hradec Králové ve fotografiích, které připravují pracovníci Muzea východních Čech. V rámci portrétů umělců mezi námi čtenářům představujeme bohatou tvorbu prof. MUDr. Rudolfa Malce.

Doufám, že se Vám bude i toto číslo Scanu líbit. Za redakci budeme rádi za jakékoli vaše připomínky, náměty nebo přímo příspěvky do dalšího vydání. *-mai-*

Fakultní nemocnice zaznamenala v uplynulém období řadu významných událostí. Připojila se k síti nekuřáckých nemocnic a jasně tím deklarovala svou strategii v této oblasti. Přestože 25. 5. 2016 nebyl překvapivě schválen Parlamentem ČR „protikuřácký zákon“, snažíme se jít zejména pacientům příkladem a postupovat vůči kuřákům represivněji než v minulosti. Jistě, že toto opatření není přijímáno všemi, zejména kuřáky, pozitivně, přesto si myslím, že se jedná o krok správným směrem. Nechceme přece, aby nově nastoupivší sestřičky nekuřačky se u nás naučily kouřit, aby se socializovaly se stávajícím kolektivem. Snažíme se podporovat i nové aktivity směřující ke komplexní léčbě pacientů. Příkladem je záměr plicní kliniky vybudovat park pro pohybové aktivity, které jsou nepochybně významným doplňkem farmakologické léčby.

Poněkud složitější záležitosti nás však čekají. Komplikovaně se vyvíjejí investiční záměry, kdy narážíme na celou řadu administrativních překážek. Téměř nekonečným příběhem se stal parkovací dům, který nemocnice potřebuje naprosto vitálně, obrovský nedostatek parkovacích míst významně ovlivňuje denní život personálu i pacientů. Po nesčetných jednáních s městem se blížíme k možnému řešení, které však významně závisí na budoucím investorovi, protože ani město ani nemocnice nedisponují dostatečným objemem finančních prostředků. Intenzivně připravujeme také náš klíčový investiční projekt pro období následujících 10 let, kterým je zásadní modernizace a přebudování chirurgického pavilonu s integrací prakticky všech chirurgických oborů pod jednu střechu. Největší problémy jsou však v oblasti pozemkové. Stále ještě nemáme vypořádané všechny pozemky uvnitř areálu nemocnice. Jejich různé směny či nákupy jsou neuvěřitelně komplikované a táhnou se mnoho měsíců. To se týká i výstavby pavilonu tradiční čínské medicíny, kde se podařilo prostředky na výstavbu získat sponzorsky, ale doposud nemáme dořešeno vlastnictví pozemků pod budoucí budovou.

prof. MUDr. R. Prymula, CSc., Ph.D.

Poradna pro odvykání kouření ve FN HK

Na Plicní klinice Fakultní nemocnice Hradec Králové je od 1. 10. 2015 zřízena poradna pro odvykání kouření. Pracovníci Plicní kliniky tak navázali na činnost první poradny poskytující rady kuřákům, kterou založil ve FN HK prof. Antonín Fingerland již v roce 1959. Poradna pro odvykání kouření je součástí strategie vzniku a udržení projektu nekuřácké nemocnice. Na Plicní klinice poskytujeme poradenství kuřákům zatím 2x týdně od 11:30 do 15:30 hodin. Poradna je součástí Center pro odvykání kouření Společnosti léčby závislosti na tabáku (www.slzt.cz).

Pacientovi při návštěvě v poradně zhodnotíme intenzitu fyzické a psychologické závislosti na kouření, měříme koncentraci vydechaného oxidu uhelnatého a hodnotíme možnou přítomnost zdravotních následků dlouhodobého kouření. První vyšetření v poradně je tedy časově náročné, pacient u nás v ordinaci stráví přibližně 60 minut, další návštěvy jsou již kratší. Na základě odběru anamnézy, motivace pacienta a přidružených onemocnění volí poté lékař ve spolupráci s farmaceutem vhodný léčebný postup. Kromě psychologické podpory, kognitivně behaviorální terapie a motivačních rozhovorů podáváme našim pacientům náhradní nikotinovou terapii, léčbu buopropionem nebo vareniklinem.

Tyto postupy jsou schopny dle literárních údajů zajistit úspěch až u 40 % závislých na kouření cigaret. K 1. 4. 2016 v poradně pro odvykání kouření bylo vyšetřeno 39 pacientů, po 6 měsících práce jsme byli schopni dosáhnout úplné abstinence kouření cigaret po dobu více než 3 měsíců u 13 pacientů (33,3 %), u dalších 6 (15,3 %) se podařilo významně snížit množství vykouřených cigaret, neúspěch se dostavil u 11 (28,1 %), u dalších 8 (20,6 %) případů je zatím abstinence kouření příliš krátká (v řádu týdnů), proto nejsou zatím hodnoceni jako úspěšní pacienti našeho programu. Naše první výsledky jsou srovnatelné s úspěšností ostatních center pro odvykání kouření v České republice.

Věříme, že naše poradna pro odvykání kouření pomůže zbavit se zlozvyku většině z těch, kteří projeví svůj zájem. Objednání motivovaných zájemců k odvykání kouření v naší poradně je možné cestou akutní plicní ambulance na telefonu 495 834 377 nebo e-mailem na stopkoureni@fnhk.cz.

MUDr. Vratislav Sedlák, Ph.D.
zástupce přednosty pro LP Plicní kliniky FN HK

The 2016 Teacher of the Year

Prof. Zelalem Temesgen, profesor vnitřního lékařství a přednosta kliniky HIV na Mayo Clinic, Rochester, získal prestižní ocenění vyučující roku 2016 – The 2016 Teacher of the Year by the Mayo Fellows' Association. Toto ocenění, které je udělováno od roku 2008, obdržel prof. Temesgen za vynikající přístup a angažovanost ve výuce a vzdělávání, odborné vedení, starostlivou péči a porozumění.

Prof. Temesgen se narodil v Addis Abebě v Etiopii a medicínu vystudoval na Fakultě všeobecného lékařství UK v Praze. V roce 1987 odešel do USA, kde od roku 1992 působí na Mayo Clinic v Rochesteru. Při tamní Klinice infekčních chorob založil Klinikou HIV a stal se jejím přednostou. Vedle klinické práce má prof. Temesgen i rozsáhlé výukové, přednáškové, výzkumné a publikační aktivity. Jedním z jeho nejvýznamnějších počínů je založení instituce pro celosvětové vzdělávání v problematice HIV – *Global HIV Education Initiative*.

Jeho spolupráce s Lékařskou fakultou v Hradci Králové začala v roce 2005, kdy poprvé navštívil Hradec Králové, aby vedl pohovory s kandidáty pro stáž na Mayo Clinic a zároveň přednesl odborné přednášky na půdě Lékařské fakulty a Fakultní nemocnice. Od té doby prof. Temesgen přijíždí do východních Čech každoročně, podílí se na výběru kandidátů pro stáže studentů na Mayo Clinic a zejména vahou své osobnosti zajišťuje pro naše studenty vhodná pracoviště v Rochesteru.

Za dlouhodobou spolupráci byl prof. Temesgenovi v roce 2015 na návrh Lékařské fakulty UK v Hradci Králové udělen titul hostujícího profesora Univerzity Karlovy.

-red-

Děkuji redakci časopisu za další dobrý nápad a za možnost vyjádřit se v každém čísle SCANu k některé z aktuálních otázek. Ve veřejném prostoru v současné době velice silně rezonuje téma nedostatku lékařů a zdravotnického personálu.

Zúčastnil jsem se několika jednání na Univerzitě Karlově, na úrovni Královehradeckého kraje i na úrovni MŠMT. Na všech zazněla směrem k naší fakultě jedna pozitivní informace. Všichni zúčastnění velice oceňují to, že se fakulta rozhodla otevřít i v letošním roce přijímací řízení v bakalářském studijním programu Ošetřovatelství, obor Všeobecná sestra. Je to jistě náš důležitý příspěvek k řešení problematiky nedostatku zdravotníků. Ostatní informace nejsou tak jednoznačně pozitivní.

Určitě je velmi naivní představa, že nedostatek lékařů by se dal rychle a jednoduše vyřešit tím, že lékařské fakulty přijmou více studentů. Tak jednoduché to určitě není. Noví kvalifikovaní lékaři by se objevili na trhu práce až za 8–9 let. Možná by to byla správná cesta před 5–8 lety, ale v té době naše Ministerstvo zdravotnictví bagatelizovalo nedostatek lékařů a Ministerstvo školství přísně regulovalo počty studentů, kteří mohli být přijati na lékařské fakulty. Pokud má tato cesta fungovat v delším časovém horizontu, a do budoucna to tak jistě musí být, tak je nutné přilákat na lékařské fakulty kvalitní absolventy středních škol, u kterých je velká pravděpodobnost, že studium zvládnou a úspěšně dokončí.

Ale nejdůležitější je vytvořit natolik atraktivní pracovní podmínky, aby nejlepší mladí lékaři chtěli zůstat v České republice, ve východních Čechách, nebo přímo v Hradci Králové. Jedno z rychlých řešení je vyhlášení stipendií pro nejvíce ohrožené obory, v tomto směru je aktivní Královehradecký kraj i FN HK. A naše fakulta tyto aktivity podporuje a propaguje. Osobně si myslím, že mezi velmi ohrožené skupiny patří i kvalitní mladí lékaři působící jako učitelé na naší fakultě. Proto i my ve vedení fakulty musíme přemýšlet o tom, jak je na fakultu přilákáme. Bez kvalitních pedagogů nebudou žádní kvalitní lékaři.

prof. MUDr. RNDr. M. Červinka, CSc.

Druhý život Karla IV.

14. 5. – 31. 8. 2016

Křížová chodba, Karolinum, Praha

Otevřeno: Út–Ne 10:00–18:00

Cílem výstavy, pořádané ve spolupráci s Národní galerií v Praze, je nalézt odpověď na otázku, jakým způsobem byla vnímána osobnost Karla IV. v průběhu staletí následujících po jeho smrti. Z dlouhodobé perspektivy tak bude zhodnocen nejen jeho odkaz státnický a politický, ale také historický a kulturní. Primárním cílem ovšem je ukázat návštěvníkům výstavy co možná nejzajímavější exponáty spojené s tematikou Karla IV.

„Druhý život“ nejvýznamnějších historických osobností je stejně důležitý jako jejich žití skutečné. To nepochybně platí o osobnosti císaře a krále Karla IV., který již za svého života usiloval o vytvoření vlastního pozitivního obrazu jakožto velkého evropského panovníka. Obrazů Karla IV. vzniklo v následujících dobách několik, odlišovaly se podle toho, jaké náboženské, politické a národní zájmy se podílely na jejich vytvoření a udržování.

700 LET
KAREL IV.
KARLOVSKÉ
UNIVERZITY KARLOVY

Klinika nemocí kožních a pohlavních

Původní kožní oddělení, které bylo součástí Všeobecné veřejné okresní nemocnice, zahájilo svou činnost pod vedením MUDr. Břetislava Janouška dne 1. dubna 1933. Bylo umístěno ve 3 pokojích interního pavilonu a mělo kapacitu 27 lůžek. Z důvodů zvyšujícího se tlaku na zajištění až dvojnásobného počtu lůžek, rozhodlo okresní zastupitelstvo v roce 1936 vybudovat samostatný kožní pavilon: 100 lůžek ve 4 podlažích. Byl otevřen za necelé dva roky po zahájení stavby 1. 4. 1938 a jeho provozu se nedotkly ani následné protektorátní změny a válečná situace.

Po osvobození a obnově Československé republiky byla rozhodnutím nových státních orgánů zřízena v Hradci Králové Lékařská fakulta na podzim roku 1945 jako pobočka pražské University Karlovy. Vedením Dermatovenerologické kliniky byl dne 15. 11. 1945 pověřen dosavadní primář Janoušek a následně habilitován na Lékařské fakultě v Brně dne 29. 11. 1945. V novém uspořádání výukových klinických oborů byla Kožní klinika zmenšena o 1 podlaží a počet lůžek klesl na 82. K dalšímu snížení lůžkové kapacity na 72 lůžek došlo při přemístění Kožní kliniky spolu s II. interní klinikou do bývalého církevního objektu (Ústav hluchoněmých) na Pospíšilově třídě po zřízení Vojenské lékařské akademie (VLA) J. Ev. Purkyně v roce 1951. Po zrušení VLA vedl kliniku opět prof. Janoušek do března roku 1970, kdy odešel do zaslouženého důchodu. Jeho nástupcem byl jmenován doc. MUDr. Jaroslav Danda, DrSc. a klinika se pod jeho vedením orientovala, vedle výuky a obvyklé léčebné preventivní péče, na organizaci boje proti pohlavním nemocem. V té době měla klinika 4 vysokoškolské učitele pro výuku dermatovenerologie v rámci LF UK v Hradci Králové. V léčebně preventivní péči KÚNZ Fakultní nemocnice v Hradci Králové bylo zaměstnáno 8 lékařů (5 žen a 3 muži).

Po přístavbě II. interní kliniky už mohla být vyčleněna lůžka pro dětské pacienty trpící dermatózami. Vedením dětského lůžkového oddělení a dětské kožní ambulance byl od roku 1966 pověřen ordinář MUDr. Jan Čiháček. Jeho celoživotní práce ve prospěch nemocných dětí byla oceněna udělením

Bývalá budova kliniky do roku 2004 – Ústav hluchoněmých

Doc. Danda, doc. Nožičková 1987

Medaile J. E. Purkyně v prosinci 1988. Pod vedením MUDr. Margot Chytilové zahájila činnost ambulance pro nemocné kožními chorobami z povolání. Klinika v té době rovněž získala samostatný laboratorní trakt v suterénu historické budovy a nové prostorové uspořádání umožnilo výkony v soustavné fotodokumentaci nemocných, jako základu výukového archivu diapositivů, a rozvoj experimentální práce při vyšetřování fotodermatóz.

V roce 1980 vystřídala penzionovaného doc. Dandu ve vedení kliniky doc. MUDr. Věra Rozsivalová, DrSc., která svým zaměřením na důslednou dispensární péči o těžce nemocné s puchýřnatými dermatózami přispěla k vybudování úzké interdisciplinární součinnosti na poli výzkumu imunologicky podmíněných dermatóz.

Od 1. 12. 1985 s nástupem doc. MUDr. Marie Nožičkové, CSc. na místo přednostky kožní kliniky a jejího jmenování do funkce vedoucí Katedry dermatovenerologie LF UK v Hradci Králové byly vytvořeny podmínky pro koncepčně ucelený rozvoj jak léčebné, tak experimentální, ale i výchovně-vzdělávací práce na klinice. Dlouholeté výzkumné zaměření kliniky v imunodermatologii a kožní fotobiologii podmiňovalo přesah činnosti pracoviště nad regionální, a možno říci, že v některých aspektech, zejména ve fototerapii dermatóz, v nadnárodní rámcí působení (např. zavedení fototerapie PUVA v r. 1978 poprvé v ČR).

Od 1. 9. 2003 do srpna roku 2015 byla klinika vedena doc. MUDr. Karlem Ettlerem, CSc., který pokračoval v zaměření práce kliniky na poli dermatologické fotobiologie. Jako člen vedení Evropské akademie pro dermatovenerologii zastupuje naši republiku v této mezinárodně významné instituci. Fototerapeutické oddělení patří t. č. k nejlépe vybaveným v ČR a provádí doškolování ve fotodermatologii.

Od září 2015 byl do funkce přednosty Kliniky nemocí kožních a pohlavních jmenován Doc. MUDr. Miloslav Salavec, CSc. působící na klinice od roku 1983.

V prvé polovině devadesátých let byla kožní klinika prvním pracovištěm, které z vlastního rozhodnutí redukovalo počet

Aplikace epikutánních testů

lůžek za současného rozšíření ambulantního provozu, který byl slavnostně otevřen po rekonstrukci v roce 1994.

Koncem října 2004 byla kožní klinika na pokyn ředitele FN HK přestěhována do hlavního areálu nemocnice, do budovy č. 22 a dětské kožní lůžkové oddělení bylo detašováno na Dětskou kliniku FN HK a věleno do odd. větších dětí.

V roce 2015 došlo po jednáních s managementem FN HK k umístění centra Tradiční čínské medicíny (TCM) do prostor ambulantní sekce kožní kliniky. I přes náročné požadavky kladené jak na zajištění stávajícího objemu a kvality provozu kožní kliniky, tak i na kvalitní, důstojné a rozvíjející se centrum TCM, se podařilo skloubit činnosti obou složek k oboustrannému respektu a spolupráci.

V současnosti je Klinika nemocí kožních a pohlavních FN a LF UK v Hradci Králové umístěna v 1., 5. a 6. poschodí budovy č. 22 hlavního areálu nemocnice. T. č. má 15 lůžek, 4 ambulance, 7 poraden, fototerapeutické oddělení, výkonový sálek a příruční laboratoř. Specializovaná poradna pro kožní choroby z povolání provádí epikutánní testy v rámci požadavků Královéhradeckého kraje. Komise pro tmavé nádory již desítky let diagnostikuje a dispenzarizuje nemocné s maligním melanomem. Lékaři (4) i sestry (3) jsou pravidelně zapojeni do aktivity Laserového centra ve Fakultní nemocnici. Výkonový sálek slouží nejen k provádění rozsáhově menších chirurgických výkonů, ale i k zajištění nadstandardní esteticko-korektivní dermatologické péče (aplikace výplňových materiálů).

Zásadní změnou ve výuce pregraduální, postgraduální i specializační bylo postupné vybudování archivu barevných diapozitivů – běžných, méně často se vyskytujících, ale i vzácných dermatóz. Tím byl také vytvořen svou neopakovatelnou jedinečností pevný základ vlastní klinické

dokumentace pro dnešní způsob výuky s použitím počítačů a dataprojektorů.

Zahrnutím tématu „Imunomodulace kůže fototerapií“ do souboru povinně volitelných předmětů (ve 4. ročníku výuky mediků) byla fotodermatologie přiřazena k disciplínám budujícím znalosti potřebné pro lékařskou praxi v podmínkách bližších i vzdálenějších změn klimatu.

Klinika se podílí vyžádanými přednáškami aktivně i na postgraduálním vzdělávání v rámci LF HK.

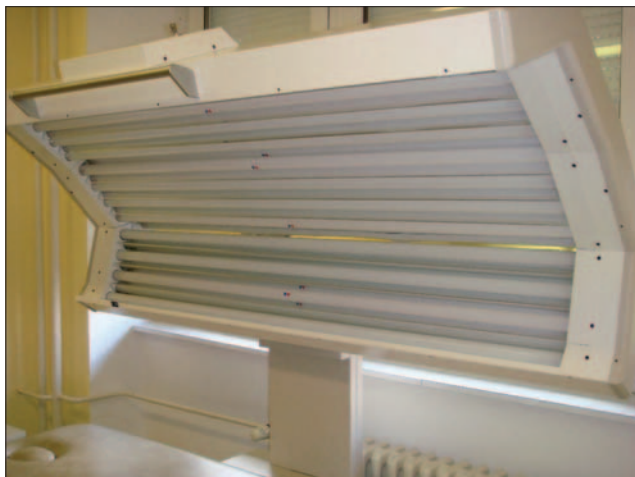
Do úzké interdisciplinární spolupráce možno zahrnout vedle péče o nemocné puchýřnatými dermatózami také důslednou dispenzarizaci nemocných s porfyrickou chorobou (soubor 135 osob). Jednou ze současných priorit výzkumu je analýza výsledků biologické léčby psoriázy a akreditačně podmíněná fotodynamická léčba povrchově se šířících kožních nádorů, stejně jako spolupráce s virology a epidemiology FVZ UO v Hradci Králové na poli viry podmíněných onemocnění. Do unikátně zavedených vyšetřovacích metod v minulosti patří stanovení erytémového prahu (xenonová lampa) a laboratorní predikce léčebného účinku methotrexátu v cytostatickém použití u psoriázy. Za přínosné považujeme aplikaci gel-agarové precipitace v detekci cirkulujících protilátek při lékové přecitlivělosti a zavedení screeningových testů u symptomatické jaterní porfyrie se stanovením volného erytrocytárního protoporphyrinu metodou podle Rimington-Crippse. Interdisciplinární spolupráce s parodontologickým oddělením Stomatologické kliniky probíhá i v rámci specializované péče o nemocné s autoimunitními puchýřnatými dermatózami.

Za významné léčebné postupy, rozvinuté klinikou, považujeme fotoprotektivní adaptaci ke zmírnění projevů polymorfni světelné erupce; fototoxickou inaktivaci viru při *herpes simplex recidivans* a navození trvalé remise projevů u *dermatitis pigmentosa et purpurica progressiva* (m. Schamberg) opakovanou expozicí UV-A zářením.

V posledních letech došlo též k významnému rozvoji léčebné péče v oblasti hojení ran. Klinické zastoupení pod vedením vrchní sestry Jany Krpatové dosáhlo s řadou zapojených lékařů i sester významných úspěchů a aktivně přenáší své poznatky do praxe. Reprezentuje kliniku i na četných regionálních, národních i zahraničních aktivitách s touto problematikou.

Digitální dermatoskopie – vyšetření pigmentových névů

Fototerapeutické oddělení

Epidemiologie sexuálně přenášených onemocnění a zajištění co nejširšího spektra moderních diagnostických metod v systému „surveillance“ těchto onemocnění, ovlivňujících významným způsobem zdravotní stav populace, je další prioritou kliniky, včetně navázání užší spolupráce s gynecologickou a urologickou klinikou.

Perspektivně klinika zvažuje navázání spolupráce s Ústavem klinické mikrobiologie v oblasti fotodynamické antimikrobiální terapie (vyžitím znalostí a osobní zkušeností prim. MUDr. Ryškové, Ph.D.) jako vysoce aktuálního tématu dnešní doby.

Nejbližšími cíly pracoviště jsou udržení a rozvoj kliniky jako centra klinické dermatologie v celém spektru oboru, které zajistí diagnostiku a léčbu všech závažných dermatóz. Z dalšího pak udržení centra dermatologické fototerapie, které doškoluje v rámci celé ČR a řeší výzkumné úkoly, posílení Centra biologické terapie v dermatologii provádějícího standardní léčbu i lékové studie a konečně další podpora Centru hojení ran FN HK i problematice lymfedému (lymfodrenáže manuální i přístrojové se zaškoleným personálem).

doc. MUDr. Miloslav Salavec, CSc.

Fingerlandův ústav patologie

Historie pracoviště patologie v Hradci Králové začíná v listopadu 1928, kdy byla otevřena nově zbudovaná Všeobecná veřejná okresní nemocnice, včetně oddělení prosektury, jehož primářem se stal MUDr. Antonín Fingerland (1900–1999), který sem přešel z ústavu prof. Hlavy v Praze.

Oddělení mělo v suterénu mrtvolnu, laboratoř a skladiště, ve zvýšeném přízemí pak pitevnu se dvěma pitevními stoly, výtah na mrtvolny, laboratoře histologickou, bakteriologickou a serologickou, temnou fotografickou komoru, muzeum preparátů a pracovnu primáře. Kromě primáře pracovaly na oddělení jen 3 osoby – pitevní zřízenec, laborantka a myčka. Prim. Fingerland zastával až do r. 1933 i funkci primáře infekčního oddělení.

K zásadnímu rozvoji pracoviště došlo po válce, v listopadu

Původní prosektura nemocnice 1928

1945, zřízením Lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Hradci Králové. Z prosektury se stal Ústav patologické anatomie a z primáře nejprve docent (1945) a brzy profesor (1947) Fingerland. Pro budoucí charakter pracoviště byl důležitý nástup jako asistenta čerstvě promováného Vladimíra Vortela (1916–2000) v r. 1946. Ten se časem stal Fingerlandovým zástupcem a spolu vytvořili ve vedení ústavu vynikající dvojici – Fingerland reprezentoval ústav navenek a přednášel, Vortel řídil provoz ústavu a dodával až mravenčí pracovitost a systematicčnost.

Zvláštní kapitolou v historii ústavu jsou léta 1951–1958, kdy byla královéhradecká Lékařská fakulta spolu s Fakultní nemocnicí transformována na Vojenskou lékařskou akademii (VLA). Profesor Fingerland se stal občanským zaměstnancem vojenské správy a ústav byl přejmenován na katedru. Na fakultě i v nemocnici působili sovětské poradci. Pro toto období je charakteristický příběh z roku 1953 – prof. Fingerland si dovolil polemizovat s učením sovětské biologky Lepešinské o vzniku buněk z nebuché hmoty. Vedením akademie byl kritizován, nazván reakčním virchowianem a byl mu udělen roční zákaz výuky.

Na počátku války byly k prosektuře přistavěny další dvě laboratoře. V r. 1948 pak byla přistavěna výuková část – posluchárna se 120 místy a mikroskopická praktická, dvě laboratoře a nová pracovna vedoucího ústavu.

V letech 1965–7 se ústav rozšířil o čtyřpodlažní křídlo s pracovnami lékařů, novými laboratořemi, zasedací místností, knihovnou, denními místnostmi, šatnami a hygienickým

zázemím. Při zatím poslední fázi výstavby došlo v letech 2011–2012 k demolici nejstarší části pracoviště a výstavbě nových prostor pro administrativu, výuku a vedení ústavu, ke kompletní rekonstrukci křídla s laboratořemi a pracovny mi lékařů, k rekonstrukci pitevně a také k úpravám výukové části. V současnosti je užitná plocha ústavu 3 870 m². V rámci rekonstrukce bylo zevrubně inovováno vybavení prostor, včetně laboratorní techniky

Profesor Fingerland stál v čele pracoviště až do r. 1970. Dalšími přednosty byli postupně prof. V. Vortel (1970), prof. V. Herout (1970–1990), prof. I. Šteiner (1990–2006) a prof. A. Ryška (2006–dosud).

Z dalších osobností působících na ústavu jmenujme alespoň doc. I. Dvořáčkovou (1923–2013), před nástupem na ústav první ženu – soudní lékařku v tehdejší Československu a v období po listopadu 1989 východočeskou zdravotní radovou, prof. Z. Nožičku (1932–2013), zakladatele laboratoře k vyšetřování orgánových protilátek, nositele nejvyššího ocenění města Hradce Králové – Ulrichovy ceny (2006), či prof. J. Špačka (nar. 1941), světovou kapacitu v oblasti ultrastruktury CNS a mikrofotografie.

V současnosti pracuje na ústavu 17 lékařů a lékařek a další 2 vysokoškoláci, 31 laborantek a laborantů, 8 administrativních pracovníků a 8 pomocných pracovníků. Lékaři ústavu dosáhli v průběhu let za své studijní a odborné výsledky řady ocenění a vyznamenání, z nichž uvedme alespoň 3 Hlávkovy ceny a 1 Cenu děkana pro nejlepšího absolventa naší fakulty, několik cen Hlavových (ocenění Společnosti českých patologů ČLS JEP udělované každoročně autorovi nejlepší původní vědecké práce publikované českým autorem), Lamblových (obdoba Hlavovy ceny udělovaná autorům do 35 let) a Bednářových (cena za nejlepší původní práci v časopisu Česko-slovenská patologie). Naše fakulta pak jednomu ze svých učitelů každoročně uděluje Fingerlandovu cenu za nejlepší práci v morfologických oborech, i toto ocenění často skončí v rukou některého z asistentů či doktorandů Fingerlandova ústavu.

V roce 1992 bylo pracoviště pojmenováno po svém zakladateli a po 42 let přednostovi – **Fingerlandův ústav patologie**.

Pokud jde o provoz pracoviště, v prvních dvou deseti-

letích jeho existence stála v popředí činnost pitevně; prim. Fingerland dbal na prakticky stoprocentní propitvanost. Počty pitev trvale vzrůstaly – od 314 v r. 1929 až k maximum 1200 v r. 1980. Od 90. let se postupně snižovaly, nicméně propitvanost nemocných zemřelých ve Fakultní nemocnici nepoklesla pod 50–60 %. Počty pitev však dramaticky poklesly s novelou Občanského zákoníku v r. 2014.

Naopak počty bioptických vyšetření v průběhu let strmě stoupaly – od 320 v r. 1929 po zatím maximum 42 588 (161 562 parafinových bloků) v r. 2015.

Cytologie se na ústavu začaly vyšetřovat koncem 70. let a jejich postavení zpočátku nebylo úplně jednoduché, profesor Fingerland této metodě příliš nevěřil, dokonce ji s nadsázkou označoval za nevědeckou. Díky vytrvalosti a nadšení Z. Kerekese se ale cytologie na ústavu pevně etablovala a v některých oblastech (cytologie plic, štítné žlázy, pankreatu) dnes Fingerlandův ústav patologie platí za expertní centrum pro celou Českou republiku. Počet cytologií se skokově zvýšil po r. 2002, kdy byly zrušeny samostatné cytologické laboratoře na klinikách porodnicko-gynekologické a plicní, a veškerá cytologická diagnostika byla převedena na patologii. V roce 2015 bylo na FÚP vyšetřeno 35 535 cytologických preparátů.

V ústavu má dlouhou a bohatou tradici elektronová mikroskopie. První elektronový mikroskop zde byl instalován již v r. 1952, ale až v r. 1973, po příchodu J. Špačka došlo k systematickému rozvoji metodiky a vzniku laboratoře diagnostické elektronové mikroskopie. S postupným poklesem role diagnostické elektronové mikroskopie došlo také k výraznému poklesu počtu výkonů. Přesto zůstává tato metoda v některých oblastech, zejména v nefropatologii, nenahraditelnou.

Opačná je situace u imunohistochemie. Laboratoř začala pracovat začátkem 90. let. V roce 1992 bylo k dispozici 19 protilátek a bylo vyšetřeno 758 reakcí u 117 pacientů. Raketový vzestup metody zatím dosáhl v roce 2015 počtu 150 protilátek a 42 563 reakcí u 11 001 pacientů.

Nejmladším pracovištěm ústavu je laboratoř molekulární patologie, která funguje od roku 2013.

Laboratoř využívá celé spektrum molekulárně-biologických metod, od *in situ* hybridizace (FISH, CISH i SISH), přes různé PCR techniky a jejich modifikace, až po multiparalelní sekvenování. Hlavní náplní práce je vyšetřování prediktivních markerů – sledování mutačního stavu genů predikujících úspěšnost cílené biologické léčby nádorů. Rutinně se z DNA získané izolací z formalinem fixované tkáně vyšetřují mutace genů KRAS a NRAS u karcinomu tlustého střeva, mutace genu EGFR u karcinomu plic a mutace genu BRAF u maligního melanomu. Velmi dynamicky se také rozvíjí diagnostika v oblasti hematopatologie (detekce klonality, detekce chromozomálních změn u jednotlivých typů lymfomů apod.). V roce 2015 bylo vyšetřeno 1 101 vzorků DNA. V ústavu funguje dlouhá a úspěšná tradice úzké spolupráce s klinickými pracovišti.

Fingerlandův ústav patologie po dostavbě a rekonstrukci, 2012

Specifikem ústavu je důkladná archivace vyšetřeného materiálu – mikroskopických skel a tkáňových bločků a také písemných materiálů.

Od roku 1948 existuje na ústavu systém kartotékováni nekroptických a bioptických diagnóz a nálezů pomocí modifikovaného desetinného třídění, zpočátku lístkový, od 1998 počítačový.

Fotografická dokumentace začala využívat barevných diazitivů téměř ihned, jak se tato možnost na trhu objevila. První barevné diazitivy se zde začaly dělat již v roce 1943! K historickému přechodu k digitální fotodokumentaci došlo v r. 2002. Šlo o přechod zcela ostrý, bez jakéhokoli přechodného období a stála za ním mimořádná událost – vyloupení fotolaboratoře FÚP a zcizení kompletního filmového fotografického vybavení.

Úplnou novinkou je od r. 2013 zprovoznění laboratoře tkáňových kultur, která je využívána v rámci experimentálních a výzkumných aktivit. Tato laboratoř zahrnuje také tzv. nádorovou tkáňovou banku s možností kryokonzervace nádorových tkání, která probíhá ve spolupráci s Ústavem klinické biochemie a diagnostiky, kde jsou paralelně kryokonzervovány vzorky krve a séra těchto pacientů.

Předmět Patologická anatomie patří v medicínském kurikulu k nejzrůsáhlejším. V současnosti je objem výuky pro mediky všeobecného lékařství a stomatologie v českém i anglickém jazyce a pro bakalářky celkem 492 hodin přednášek a 705 hodin praktik ročně.

K výuce slouží zmodernizovaná posluchárna se 120 místy a mikroskopická praktikárna se 36 místy, vybavená videomikroskopem a stropními monitory. Od roku 2006 mají studenti k dispozici na internetu digitální atlas sbírky virtuálních histopatologických preparátů.

Změnou systému doškolování lékařů, kdy organizace atestací přešla z IPVZ na lékařské fakulty, přibyla k povinností ústavu příprava předatestačních kurzů i vlastní atestace; poprvé tak bylo v roce 2013, nejnověji pak v těchto dnech (konec května 2016).

Výzkumné zaměření pracoviště se v průběhu desetiletí měnilo: v 50. a 60. letech to byly patologie infekčních chorob a patologie plic, zpočátku zejména tuberkulóza, později karcinom. V 70. a 80. letech se výzkum soustředil na nefropatologii, neuropatologii, kardiopatologii a na Reyův syndrom a aflatoxin. V následujícím období až k současnosti jsou to např. problematika nádorové angiogeneze, úloha imunitního systému v protinádorové odpovědi, etiopatogenetická role HPV u nádorů hlavy a krku, IgG4 choroba, role amyloidu v patogenezi fibrilace síní a patogeneze kalcifikované stenózy aortální chlopně.

K vědě a výzkumu patří i odborné akce. Z nevýznamnějších, jichž byl ústav pořadatelem, jsou to celostátní sjezdy patologů – čtyři československé (1959, 1963, 1968 a 1978), a dva česko – slovenské (1993, jako vůbec první a 2003). Od roku 1998 je to i každoroční Seminář mladých patologů v Litomyšli, který se díky skutečnosti, že se dlouhodobě jedná o největší odbornou akci patologů v České republice stal již před osmi lety zároveň oficiálním Českým sjezdem patologů. Každoročně jej navštíví přes 200 účastníků, což představuje zhruba 2/3 všech aktivních patologů v naší zemi. Přes všechny úspěchy, kterých se během téměř 90leté historie ústavu podařilo dosáhnout, zůstává další rozvoj velkou výzvou. Věříme, že díky špičkovému a nadšenému týmu všech pracovníků čeká ústav úspěšná budoucnost.

*Prof. MUDr. Ivo Šteiner, CSc.
Prof. MUDr. Aleš Ryška, Ph.D.*

Noví vedoucí pracovníci

Eva Černá
vrchní sestra Oddělení nukleární medicíny

Narodila se v roce 1965 v Hradci Králové.

V roce 1984 maturovala na Střední zdravotnické škole v Oboru dětská sestra a téhož roku nastoupila do Fakultní nemocnice Hradec Králové na Dětskou kliniku, oddě-

lení větších dětí. V roce 1986 přestoupila na Kardiochirurgickou kliniku.

Po návratu z mateřské dovolené v roce 1989 nastoupila na ARO – operační sály jako anesteziologická sestra. V roce 1992 absolvovala pomaturitní specializační studium – obor ARIP.

Od roku 1994 pracuje na Oddělení nukleární medicíny. V roce 2006 získala specializaci v tomto oboru a od roku 2007 na tomto oddělení zastávala funkci úsekové sestry.

Je vdaná a má jednoho dospělého syna.

**V uplynulém období oslavili své životní jubileum,
ke kterému jim dodatečně blahopřejeme,
tito vedoucí pracovníci FN a LF UK:**

50 let

MUDr. Tomáš Suchý, přednosta Kliniky anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny

65 let

doc. MUDr. RNDr. Milan Kaška, Ph.D., proděkan LF HK a vedoucí Katedry chirurgie

MUDr. Zdeněk Tušl, lékařský náměstek FN HK

Laureáti výročních cen města Hradec Králové

Na slavnostním večeru v Muzeu východních Čech byly dne 30. března 2016 uděleny výroční ceny města Hradec Králové za rok 2015. Pravidelně se mezi nominovanými i oceněnými objevují osobnosti Lékařské fakulty a Fakultní nemocnice v Hradci Králové a nejinak tomu bylo také v letošním roce.

- Cenu dr. Františka Ulricha za celoživotní dílo vědeckého a společenského významu obdržel **prof. RNDr. Jaroslav Květina, DrSc., dr.h.c., FCMA**
- Ocenění Primus inter pares za výjimečné dlouhodobé výsledky v oblasti kultury obdržel **PhDr. Josef Bavor**
- Cenu primátora města za studentskou tvůrčí práci získal **Mgr. et Mgr. Rafael Doležal, Ph.D.**

Dalším nominovaným na Cenu primátora za studentskou tvůrčí práci byl MUDr. David Kalfeřt, Ph.D. – úspěšný absolvent doktorského studijního programu Chirurgie Lékařské fakulty UK v Hradci Králové.

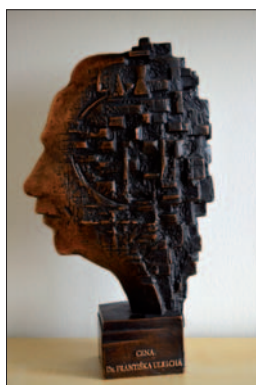
Prof. RNDr. Jaroslav Květina, DrSc., dr.h.c., FCMA – laureát ceny Dr. Františka Ulricha

Prof. Květina se narodil v roce 1930 a svou vědeckou kariéru začal během vysokoškolského studia farmacie na pražské Lékařské fakultě ve farmakologickém týmu prof. MUDr. Heleny Raškové jako studentská vědecká síla, později pomocný asistent. Po promoci v roce 1953 absolvoval nechtěné direktivní umístěnkové intermezzo ve zdravotnickém terénu na Ostravsku. Po půldruhém roce se podařilo jeho návrat na post vysoko-

školského učitele díky prof. MUDr. Vojtěchu Grossmannovi, přednostovi farmakologie na hradecké Lékařské fakultě. S jeho katedrou bylo pak spojeno následné Květinovo více než patnáctileté období (ve funkci asistenta, později docenta), přerušené v mezidobí 1966–1969 hostující profesurou v zahraničí (ve Farmakologickém ústavu Mario Negri v italském Miláně a na Lékařské fakultě Nihon univerzity v japonském Tokiu). Po návratu převzal přechodné vedení katedry během Grossmannova zahraničního pobytu. Když pak bylo v roce 1971 prof. Grossmannovi zabráněno v dalším fakultním působení, předal katedru jeho žákyni prof. MUDr. Jiřině Martínkové.

Další dvacetileté období prof. Květiny je spojeno s královéhradeckou Farmaceutickou fakultou Univerzity Karlovy. V roce 1969 byl jedním z iniciátorů jejího vzniku a tím obnovení farmaceutického studia na Karlově univerzitě (bylo zrušeno v roce 1952 po staleté tradici). Jako první děkan od základů budované školy ji řídil do roku 1990, po stejnou dobu vedl i fakultní katedru farmakologie toxikologie.

V průběhu této etapy se podařilo přetvořit farmaceutickou výuku ve smyslu její „biologizace“ a tím i ovlivnit uplatnění absolventů ve zdravotnické praxi. Dosud unifikovaný studijní systém byl rozdělen na obor klasické lékárenské farmacie, na obor klinické farmacie směřované spolu s lékařskou klinickou farmakologií na racionalizaci farmakoterapie a na obor technologické farmacie cílený na farmaceutický průmysl. Univerzita Karlova se tak stala první evropskou vysokou školou, která od poloviny 70. let minulého století promovala absolventy specializované na klinickou farmacii.

Aktivity prof. Květiny spojené s Akademií se datují od roku 1980, kdy byl zvolen jejím členem a kdy se mu podařilo zorganizovat biofarmaceutickou laboratoř při pražském akademickém Ústavu experimentální medicíny. O pět let později se z této laboratoře stal samostatný akademický Ústav experimentální biofarmacie, lokalizovaný do Hradce Králové. Ten byl v počátečních fázích personálně a prostorově propojen s oběma hradeckými fakultami UK. V čele institutu stál prof. Květina od jeho vzniku až do roku 2007, a to i po roce 1993, kdy se Ústav transformoval na společné výzkumné pracoviště Akademie věd ČR a farmaceutické akciové společnosti PRO.MED.CS. Po celou tuto éru si jeho tým podržel výzkumnou doménu zaměřenou na systematiku přenosů předklinických farmakologických dat do klinicko-farmakologických výzkumných etap.

V současnosti je prof. Květina konzultantem Ústavu, externím profesorem farmakologie na Veterinární a farmaceutické univerzitě v Brně, členem výzkumného týmu prof. MUDr. Jana Bureše v rámci Gastroenterologické kliniky hradecké Fakultní nemocnice a členem vědeckých rad hradecké Lékařské a Farmaceutické fakulty a brněnské farmaceutické fakulty. Více než 25 let byl místopředsedou České farmakologické společnosti ČLS JEP a předsedou její toxikologické sekce, a po dvě funkční období členem výboru Evropské biofarmaceutické a farmakokinetické společnosti. Je nositelem čestného doktorátu, titulu emeritního profesora Univerzity Karlovy, členem České lékařské akademie a čestným členem řady tuzemských a zahraničních vědeckých společností. Jako autor a spoluautor publikoval více než 400 původních vědeckých publikací, včetně monografií a vysokoškolských učebnic.

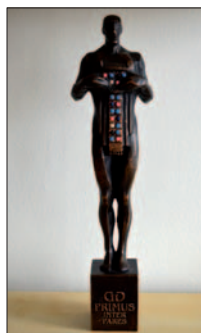
PhDr. Josef Bavor – cena Primus inter pares

Anatomický malíř a dlouholetý pracovník Anatomického ústavu LF UK HK, zároveň také předseda východočeské Unie výtvarných umělců, se narodil v roce 1944. Vystudoval Střední odbornou školu výtvarnou na Hollarově náměstí v Praze (1958–1962). Při zaměstnání pak pokračoval ve studiu na Filosofické fakultě UK v Praze obory výtvarná výchova a český jazyk, jeho profesory tehdy byli např. Cyril Bouda, Kamil Linhart, Jiří Patera, Zdeněk Sýkora. Na Lékařské fakultě UK v Hradci Králové působí od roku 1971 jako anatomický malíř. Od roku 1995 také externě spolupracuje s Katedrou výtvarné kultury Pedagogické fakulty Univerzity Hradec Králové.

Vědecké ilustrace Josefa Bavora jsou odborníky vysoce ceněny, spolupracoval prakticky se všemi hradeckými klinikami na přípravě ilustrací pro nejrůznější odborné publikace. Často zpracovává například podrobnou dokumentaci operačních postupů, jako anatomický malíř stále zůstává nezbytným pomocníkem lékařů. Zároveň je také spolupracovníkem řady odborných nakladatelství, jako je Galén, Grada, Karolinum a další. Pokud tvoří vědecké ilustrace, využívá Josef Bavor především techniku akvarelu, pracuje s akvarelovými pastelkami.

Zhruba od 70. let minulého století se však Josef Bavor věnuje i vlastní volné tvorbě, tady je jeho doménou olejomalba a kombinované techniky, stálou inspirací pro něj zůstává svět buněk a tkání. Jeho díla jsou meditací na téma univerzální princip života, mikro a makrokosmos v nás a okolo nás. Přiznává, že při pohledu do mikroskopu nachází řadu netušených souvislostí a analogií, protože základní tvary a skladebné prvky se v přírodě opakují. Vidíme a vnímáme jen velmi malou část toho, co je pod povrchem či pod kůží – krajiny nebo těla. Láká ho napětí a dynamika krajností, naděje vykoupená bolestí, přítomnost stínu, který dává vyniknout světlu. Na svých plátnech pracuje rovnocenným způsobem s barvou i světlem a dokáže tak vytvořit velmi působivý, senzitivní prostor, který má duchovní rozměr a hloubku. Jeho obrazy mají velmi jasný autorský rukopis. Sám se doposud představil na více než třiceti samostatných výstavách a na desítkách společných výstav v České republice i v zahraničí (SRN, Polsko, Slovensko). Je členem Unie výtvarných umělců, od roku 2007 také předsedou Unie výtvarných umělců, z.s. Hradec Králové, zároveň je již dlouhá léta kurátorem výstav na Lékařské fakultě v Hradci Králové a také Galerie Na Hradě, kterou Lékařská fakulta otevřela v roce 2007 a která patří mezi navštěvované a vyhledávané výstavní prostory v Hradci Králové.

Josef Bavor je ochotným a nezištným organizátorem, který o jiných nešetří slovy, ale sám o sobě mluví jen velmi

nerad. Kromě jiného je také nadšeným sportovcem a sportovním fanouškem, nade vše miluje svoji rodinu a raduje se ze svých pěti vnuků.

Mgr. et Mgr. Rafael Doležal, Ph.D. – Cena primátora města za studentskou tvůrčí práci

Rafael Doležal se narodil v r. 1980 v Hradci Králové. V roce 2004 vystudoval Pedagogickou fakultu Univerzity Hradec Králové, obor učitelství chemie a technických předmětů. V diplomové práci se věnoval studiu reaktivity organických látek pomocí počítačových simulací. Roku 2008 dokončil postgraduální studium na Ka-

tedře anorganické a organické chemie Farmaceutické fakulty Univerzity Karlovy v oboru Organická chemie obsahem disertační práce na téma *Racionální design potenciálních antituberkulotik s využitím analýzy kvantitativních vztahů mezi chemickou strukturou a biologickou aktivitou (QSAR)*. Roku 2012 dokončil pětileté prezenční studium katolické teologie na Katolické teologické fakultě Univerzity Karlovy. V diplomové práci se zaměřil na problematiku vztahu fundamentální teologie, alternativní medicíny, zázračného uzdravení a spirituality New Age.

V říjnu roku 2012 nastoupil v rámci postdoktorálního programu do Centra biomedicínského výzkumu (CBV) FN HK jako analytik. Zde se zabývá především farmakokinetickými studii s využitím vysokoúčinné kapalinové chromatografie a vysokorozlišovací hmotnostní spektrometrie. V současné době je také postgraduálním studentem v oboru Aplikovaná informatika na Fakultě informatiky a managementu Univerzity Hradec Králové. Na Přírodovědecké fakultě též univerzity rovněž vyučuje několik chemických předmětů.

Během svého odborného formování strávil Rafael Doležal 5 měsíců na Univerzitě v Gentu v Belgii, 2 měsíce na Semeleweis Univerzitě v Budapešti v Maďarsku, 1 měsíc na Federální Univerzitě v Lavras a 1 měsíc na Institutu vojenského inženýrství v Rio de Janeiru v Brazílii. Je autorem nebo spoluautorem asi 40 odborných publikací, z toho 28 indexovaných na Web of Science, a spoluautorem jedné odborné monografie.

V poslední době se zaměřuje hlavně na aplikaci umělé inteligence v počítačovém designu nových léčiv. Jedná se především o návrh vhodných látek s potenciálním účinkem na biochemické kaskády spojené s patogenezí Alzheimerovy nemoci a rakoviny. Ve spolupráci s Fakultou informatiky a managementu Univerzity Hradec Králové a Národním superpočítačovým centrem IT4Innovations v Ostravě vzniklo v této souvislosti již několik zajímavých studií, z nichž jedna byla oceněna na mezinárodní konferenci o počítačových technologiích v Madridu v září 2015 jako nejlepší studentská práce. Cena primátora města za studentskou tvůrčí práci byla Rafaelu Doležalovi udělena v souvislosti s počítačovým vývojem léčiv a dalšími jeho vědeckými aktivitami.

Pohled ekonoma na aktuální rok aneb trocha údajů nikoho nezabije

Letošní rok je rokem sudým a ty bývaly v minulosti díky nastavení systému ekonomicky jednodušší. Bude tomu letoš také tak?

V oblasti úhradových mechanismů zůstává pro ČR v platnosti jeden z nesložitejších systémů na světě. Na co všechno si musíme dávat pozor, abychom vyprofitovali ze systému maximum?

Nejlepší počet hospitalizovaných pacientů je 99 % loňského roku. Nesmíme je ale překládat do jiných zařízení a zařízení následné péče jinak než loni. Musíme se trefit se strukturou péče mezi jednotlivé zdravotní pojišťovny stejně jako loni. Jak se nám to daří po prvních měsících? V rámci možností to zatím jde. V dílčích parametrech se ale musíme zlepšit, protože pár klinikám ujždějí náklady i rozsah péče.

V ambulanci části bychom se měli držet podobného rozsahu jako loni s nepatrným nárůstem. Řada pracovišť je však pod tlakem terénu nebo vlastních odborníků a brzdit není jednoduché. Nadále platí heslo číslo 1: „Zdarma poskytovat zdravotní péči nemůžeme.“

Nejtěžší pro všechny v našem rezortu (lékaře, management poskytovatelů i plátce) je vyvážit nabídku centrových léčiv (každý měsíc se objevují nová léčiva, rozšiřují se linie využití) s možnostmi systému. Uznávám, opravdu to není jednoduché, ale jediná cesta je rozumná regulace. Až na výjimky se nám to zatím daří.

V ekonomice naší nemocnice hrají nemalou roli i obě nemocniční lékárny. Všichni zaměstnanci nemocnice mohou přispět svým osobním i zaměstnaneckým přístupem k jejich plnění.

V oblasti personálu jsme se snažili vyjít vstříc potřebám našich pracovišť, a proto jsme si naplánovali zvýšit počet

nelékařů o 20. Řada pracovišť ČR hlásí významný nedostatek pracovníků v kategorii NLP vedoucí k uzavírání lůžek. Nám se zatím daří s pomocí aktivních personálních nástrojů managementu i lidskou personální politikou našich šikovných vrchních zajistit personál v rozumném rozsahu. Dílčí problémy zaznamenáváme u radiologických asistentů a fyzioterapeutů.

Výběrová řízení v kategorii lékařů naznačují průměrnou poptávku především absolventů po volných místech. Kategorie absolventů je v letošním roce podpořena mzdovou pobídkou v prvních měsících po nástupu. Navíc jsme ve spolupráci s Krajským úřadem pro ně připravili systém stipendií. V některých úzkých specializacích se dostáváme i my do úzkých.

Jak kategorie lékařů, tak nelékařů doplácí na neuzavřené diskuze o konečné podobě jejich vzdělávání.

V oblasti mezd naběhla mzdová opatření dohodnutá s odborovými organizacemi, z nichž nejvýznamnější vedle úpravy tarifů všech zaměstnanců je vyrovnání ceny přesčasové práce.

Kterými nejvýznamnějšími projekty se letos zabýváme? Modernizace chirurgických oborů, rekonstrukce a přístavba Bedrnova pavilonu

Jde o strategickou investici schválenou vládou ČR. Konkrétně se jedná o rozšíření a rekonstrukci Bedrnova pavilonu tak, aby sem bylo možné přemístit neurochirurgickou kliniku, ortopedickou kliniku, ORL kliniku a oddělení stomatologie. Cílem je vytvořit prostor pro rozvoj lékařské péče s podporou moderních medicínských technologií. Centrum je připravováno s cílem zvýšit kvalitu, návaznost a bezpečnost léčby.

V chirurgickém centru vzniknou nová oddělení: oddělení

Vizualizace nového Transfuzního oddělení

akutní rehabilitace, které umožní pacientům rychlejší návrat do běžného života; multioborové septické oddělení, které zajistí lepší a bezpečnější péči o pacienty osídlené multirezistentními kmeny. Třetím novým oddělením bude oddělení monitorované péče pro pacienty vyžadující intenzivnější ošetrovatelskou péči.

Zlepší se i péče o děti. Ve dvou nových stanicích budou léčeny děti a v souladu s jejich potřebami bude zajištěna přítomnost rodičů, což je další důležitá podmínka současné péče.

Před prázdninami bychom rádi uzavřeli diskuzi o rozsahu kapacit a organizaci péče všech dotčených pracovišť a připravili ve spolupráci s externí firmou soutěž o architektonický návrh.

Obnova a rozšíření lineárních urychlovačů

Současně provozované dva lineární urychlovače byly pořízeny z účelové dotace v roce 2008. Vzhledem k tomu, že životnost těchto přístrojů je kolem deseti let, je třeba je v letech 2018/2019 obnovit. Jak je patrné z analýz, bude se zvyšovat počet pacientů léčených ve FN HK z důvodu nárůstu onkologických onemocnění a zároveň dojde k ukončení činnosti kobaltových ozařovačů v Královéhradeckém kraji. Výše zmíněné přináší potřebu centralizace a rozšíření radio-terapeutické kapacity o třetí lineární urychlovač především k zajištění návazné péče v Královéhradeckém kraji.

Čekáme na schválení 3. lineárního urychlovače v přístrojové komisi MZ ČR a poté hodláme usilovat o získání evropských prostředků určených na podporu návazné péče.

Modernizace Transfuzního oddělení

Modernizace Transfuzního oddělení proběhne ve formě no-

vostavby na místě současných provozních budov. Pracoviště je jedním z klíčových provozů FN HK. Vykonává svou činnost ve dvou prostorově blízkých budovách v hlavním areálu FN HK. Stavebně technický stav obou budov je neodpovídající vzhledem k současným požadavkům na výrobu transfuzních prostředků, jedna z budov vznikla dokonce jako dočasný objekt po 2. světové válce.

V průběhu modernizace dojde k odstranění stávajících budov a výstavbě nové budovy umožňující efektivní zpracování krevních produktů a přinášející i lepší prostředí pro dárce.

Pro novostavbu připravujeme projektovou dokumentaci a současně jednáme s MZ ČR o poskytnutí investiční dotace.

Děkuji náměstkovi pro strategické řízení a rozvoj ing. Karlu Antošovi za spolupráci na projektech a dodání podkladů pro tento článek.

V oblasti IT jsme k 1. lednu vyměnili ekonomický informační systém. Zvládli jsme to i přes dílčí problémy a omezení výborně. Pro uživatele připravujeme možnost dostat se k ekonomickým datům moderním způsobem. V oblasti MTZ přejdeme v brzké době na elektronické žádanky.

Hojně využívaný PACS je připravován k novému výběrovému řízení.

Náš AMIS H, tedy hlavní NIS, s námi oslavil 20 let trvání. Intenzivně komunikujeme se všemi potencionálními dodavateli, neboť bychom při jeho obměně rádi využili možnosti evropské podpory. Situace na malém českém trhu však není zdaleka jednoduchá.

Letošní rok tedy není rok klidu. Coby sudý rok by však neměl přinést významné problémy.

Ing. Jitka Šmehlíková, ekonomická náměstkyně

Odborné akce pořádané pracovišti FN HK a LF UK, které se uskuteční v následujícím období:

15. 6. 2016	Regionální dermatovenerologický seminář, Hradec Králové
17.–18. 6. 2016	14. mezikrajský seminář pneumologů Hradeckého, Pardubického a Středočeského kraje, Deštné v Orlických horách
8.–9. 9. 2016	XXII. královéhradecké ošetrovatelské dny, Univerzita Hradec Králové
9. 9. 2016	Základní principy chirurgie kůže hlavy a krku, Hradec Králové 2016, Vzdělávací centrum Aesculap, FN HK
14. 9. 2016	Regionální dermatovenerologický seminář, Hradec Králové
15.–17. 9. 2016	12. celostátní kongres českých pediatriů a sester, Kongresové centrum Aldis, HK
20. 9. 2016	14. soudnělékařský den pro orgány činné v trestním řízení, Aldis Hradec Králové
21. 9. 2016	35. regionální seminář Kliniky pracovního lékařství, posluchárna Rehabilitační kliniky, Nezvalova 265, HK
22.–23. 9. 2016	Úrazy páteře a posttraumatické stavy, Lázně Bělohrad
27. 9. 2016	Konference monoklonálních gamapatií, Hradec Králové
12.–13. 10. 2016	XX. celostátní konference virologů, Nové Adalbertinum, HK
20. 10. 2016	Krajský seminář ORL, Hradec Králové

Fakultní nemocnice Hradec Králové se snaží lákat absolventy

Fakultní nemocnice Hradec Králové se snaží aktivně reagovat na situaci s nedostatkem zdravotnického personálu a vytváří aktivity, které podporují zájem o obor zdravotnictví a nemocnici jako takovou. Aktivity se týkají především žáků a studentů základních, středních i vysokých škol, kteří jsou pro nemocnici v dlouhodobém horizontu důležitou skupinou. Kromě úzké spolupráce se školami během teoretické i praktické výuky, která je součástí titulu fakultní nemocnice, se pořádají různé dny otevřených dveří a vzdělávací akce ve spolupráci se školami a studentskými organizacemi. Nemocnice myslí také na zlepšení finanční situace nastupujících absolventů, která je mj. důvodem odchodu absolventů do zahraničí nebo jiných oborů.

Aktivity na podporu nábory absolventů:

- **16. 1. 2016 Spolupráce na Dni otevřených dveří LF UK HK**, kdy mohli budoucí zájemci o studium navštívit vybraná pracoviště ve FN HK.
- **20. 1. 2016 Spolupráce na Dni otevřených dveří VOŠZ a Střední zdravotnické školy v HK**, kdy mohli budoucí zájemci o studium navštívit vybraná pracoviště ve FN HK.
- **17. 3. 2016 Den otevřených dveří na Klinice anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny a jejich ARO**

lůžkovém oddělení s praktickou ukázkou základů resuscitace. Akce se zúčastnilo mnoho skupin ze základních i středních škol KHK.

- **6. 4. 2016 Účast na veletrhu pracovního uplatnění v medicíně na LF UK HK.** Možnost pro studenty medicíny se setkat se zástupci různých pracovišť, s vedením nemocnice i s personalisty.
- **Náborový příspěvek ve výši 30 tis. Kč** dostanou všichni nově nastupující absolventi medicíny promující v roce 2016. Příspěvek je vyplacen během prvních 6 měsíců.
- **Studijní stipendia.** FN HK je jedním z akreditovaných pracovišť v Královéhradeckém kraji, kde mohou studenti absolvovat specializační vzdělávání a získat tím studijní stipendium od kraje.
- **8. 4. 2016 Den otevřených dveří pro studenty oborů všeobecná sestra, zdravotnický asistent a zdravotní laborant.** Během exkurzí pod vedením odborných zástupců vybraných klinických pracovišť se studenti seznámili s daným prostředím a specifiky provozu pro lepší představu svého budoucího povolání. Akce se zúčastnilo více než 150 studentů.

Rádi bychom poděkovali všem, kteří se na přípravě všech výše uvedených aktivit podíleli.

MUDr. Michal Hudík
Mgr. Dana Vaňková
Ing. Jaroslav Manc

HABILITAČNÍ ŘÍZENÍ

Doc. MUDr. Petr Habal, Ph.D. (Kardiologická klinika, LF UK HK)
docentem v oboru Chirurgie

Název práce: *Možnosti chirurgické léčby onemocnění pleurálního prostoru.*

Narodil se v roce 1958 v Chrudimi, v letech 1980–85 absolvoval Lékařskou fakultu UK v Hradci Králové. Od roku 1985 pracuje na Kardiologické klinice FN HK. Postupně získal atestaci I. stupně z chirurgie, nástavbovou atestaci z plicní chirurgie, specializační způsobilost v oboru hrudní chirurgie a zvláštní odbornou způsobilost v oboru onkologické chirurgie. V roce 2012 obhájil dizertační práci na téma *Torakoskopicky navozená chemická pleurodéz v léčbě maligního pleurálního výpotku jako model celkové a lokální zánětové reakce.*

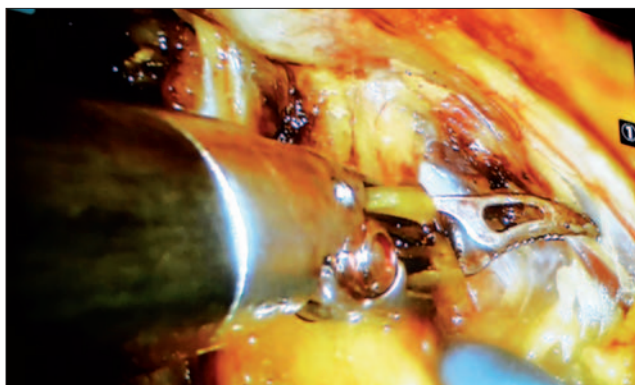
4. český video-seminář 2016

V pátek 22. dubna 2016 proběhl 4. ročník video-semináře s názvem *Tipy a triky urologických operací* a podtitulem *Komplikace urologické operativy a jejich řešení*.

Akce proběhla podobně jako v minulých letech ve Výukovém centru LF UK, který je v areálu Fakultní nemocnice HK. Akce se zúčastnilo 74 odborníků a bylo prezentováno 37 příspěvků, operačních videí nebo instruktivních prezentací. Odborný program byl rozdělen na 3 tématické okruhy: 1. robotem asistované výkony, 2. výkony na ledvinách a horních močových cestách – parciální nefrektomie a litiáza, 3. operace na močovém měchýři, lymfadenektomie a varia. Všechny prezentace byly velmi zajímavé a poučné. Řada příspěvků byla následně diskutovaná nebo komentovaná.

V prvním bloku věnovaném robotem asistovaným výkonům byly videa z robotických center UVN Praha, Ústí nad Labem, Olomouc a jedna informační prezentace z Hradce Králové. Většina videí prezentovala operační techniky u parciální nefrektomie, cystektomie, lymfadenektomie, u kombinovaných výkonů na dvou orgánech a podobně. Byla prezentována zkušenost s použitím techniky Firefly při hodnocení prokrvení ledviny před a během parciální nefrektomie, možnosti superselektivní ischémie větví renální arterie nebo resekce centrálně uloženého tumoru ledviny. Několik velmi zajímavých a instruktivních prezentací se týkalo cystektomie a vytvoření neoveziky intrakorporálně. Střešní re-anastomóza byla na příspěvcích provedena pomocí staplerů nebo manuálně. Ta byla provedena pomocí nejnovějšího systému da Vinci Xi a byla rychlá a bezpečná. Podobně přínosná byla i prezentace kompletní lymfadenektomie pomocí robotického systému. Byly ukázány kombinované operace v jedné době, jako například adrenalectomie spolu s prostatektomií a lymfadenektomií, bilaterální resekce tumoru ledviny a radikální prostatektomie a resekce rozsáhlého divertiklu močového měchýře. Byla prezentována technika podpory vezikouretrální anastomózy olomouckými autory. Tato technika byla s uznáním předvedena také na konferenci EAU (European Urologic Association) 2016 v Mnichově. Neméně zajímavé a velmi poučné bylo video s možnými komplikacemi robotických operací a ukázka první kanceláře z USA specializující se na právní řešení případných stížností pacientů.

Druhý blok nabídl neméně zajímavá videa převážně laparoskopických operací. Několik videí bylo zaměřeno na la-

Robotická operace

Diskuze po prezentaci

paroskopickou parciální nefrektomií a metody vedoucí ke snížení doby ischémie. Dále byla prezentována laparoskopická modifikace pyeloplastiky dle Kučery. Několik příspěvků se týkalo laparoskopické ureterolitomie, perkutánní extrakce litiázy v supinační poloze, „miniPEKu“ (PEK=perkutánní extrakce konkrémentu) a nových metod tropyse konkrémentů. Byla prezentována laparoskopická resekce divertiklu společně s UCNA (uretero-cysto-neo-anastomóza) a deliberace močovodů u reteroperitoneální fibrózy po iradiaci. Jako velmi zajímavé a diskutované bylo předvedení laparoskopické operační revize pro rozsáhlý hematom několik hodin po adrenalectomii. Bylo použito stejného přístupu a výkonné odsávání. Tato metoda operační revize byla hodnocena kladně, operační revize byla přehledná a pro pacienta velmi vhodná.

Poslední blok nabídl také množství zajímavých operačních postupů a to nejen minimálně invazivních, ale otevřených operací nebo inovací menších výkonů prováděných v běžné praxi. Lze jmenovat laparoskopickou cystektomii, nefroureterektomii a kontralaterální ureterektomii v jedné době, retroperitonální lymfadenektomii po chemoterapii, adrenalectomii objemného tumoru a podobně. Přednesena byla také úspěšná otevřená operace, při které byla odstraněna masivní retroperitonální lymfadenektomie s nutností resekce duodena a dolní duté žíly. A mnoho dalších velmi zajímavých prezentací.

Příspěvky na tomto video-semináři pocházely z těchto urologických center: UVN Praha (8x), Robotické centrum Ústí nad Labem (3x), Urologická klinika FN Olomouc (4x), Urologická klinika 1.LF a VFN (2x), Urologie Opava (3x), Urologická klinika FN Motol (2x), a po jednom příspěvku: Urologie Náchod, Kolín, Thomayerova nemocnice Praha, Havířov. Z domácích urologických kliniky FN HK bylo 10 prezentací.

Na základě několika vyplněných dotazníků, byla akce hodnocena vysoce kladně. Neformálně si dovoluji také uzavřít, že prezentovaná videa byla velmi kvalitní a přínosná pro každodenní praxi. Jako vhodné a užitečné bylo zařazení a následné prezentování některých komplikací urologických výkonů. Bylo nabídnuto rovněž několik tipů k jejich řešení. Je velmi dobré, že operační úroveň, minimálně podle zde prezentovaných operačních videí, je v Čechách na velmi vysoké úrovni.

doc. MUDr. Miloš Brodák, Ph.D.

Pracovní návštěva z Trinity College Dublin

Irsko, Dublin

Jedním z nových témat Operačních programů (OP VVV), připravovaných v současné době na pracovištích naší Lékařské fakulty a Fakultní nemocnice Hradec Králové, jsou i zdravotní účinky nanočástic (NANO-BIO). Tato aktivita byla hlavním důvodem pro pozvání profesora Jurije Volkova a doktora Adriele Prina-Mello z Trinity College Dublin, kteří jsou uznávanými experty v oblasti interakcí nanočástic s organismem. Primární kontakt s nimi umožnila nedávno podepsaná dohoda o vědecké spolupráci mezi Lékařskou fakultou Univerzity Karlovy v Hradci Králové a University of Hull, která s Trinity College Dublin dlouhodobě spolupracuje.

V úvodu své návštěvy (7.–10. března 2016) byli naši hosté přijati děkanem fakulty. Na následujícím pracovním setkání prezentovali rámcový stav výzkumu v oblasti biologických účinků nanočástic a možné směry jeho dalšího rozvoje. Během svého dalšího pobytu navštívili pracoviště, která o řešení dané problematiky projeví zájem. Na Lékařské fakultě to byl Ústav histologie a embryologie, Ústav lékařské biochemie, Ústav lékařské biologie a genetiky a Ústav hygieny a preventivního lékařství. Ve Fakultní nemocnici navštívili

Ústav klinické imunologie a alergologie a Ústav klinické biochemie a diagnostiky. Souvisejících jednání se kromě pracovníků z výše uvedených ústavů zúčastnili i kolegové z Ústavu patologické fyziologie, Ústavu lékařské biofyziky a z Kliniky onkologie a radioterapie. Naši hosté vyjádřili uznání nad vybaveností a rozsahem činností navštívených pracovišť a potvrdili svůj zájem o oficiální spolupráci v oblasti výzkumu zdravotních účinků nanomateriálů.

Protože základem výše zmíněného projektu NANO-BIO je spolupráce mezi Lékařskou fakultou Univerzity Karlovy, Fakultní nemocnicí Hradec Králové a Fakultou chemicko-

Přednáška doktora Adriele Prina-Mello

-technologickou Univerzity Pardubice (Centrum materiálů a nanotechnologií; CEMNAT), navštívili naši hosté i pracoviště CEMNATu, kde proběhla jejich druhá prezentace s následnou diskusí. Také tato návštěva byla oběma stranami hodnocena velmi pozitivně a přispěla k našemu záměru hlubšího provázání meziregionální spolupráce v rámci společných výzkumných aktivit.

prof. ing. Zdeněk Fiala, CSc.; ing. Eva Macourková

Neurochirurgická klinika LF UK a FN Hradec Králové
pořádá třetí ročník multioborového symposia na téma:

Úrazy páteře a posttraumatické stavy

Lázně Bělohrad / 22.–23. září 2016
<http://www.mppromotion.cz/prihlaska>

Hradecký den rehabilitace a fyzikální medicíny 2016

Poslední březnovou středu proběhl v posluchárně Výukového centra LF další ročník Hradeckého dne RFM, který byl letos věnován problematice rehabilitace a protézování pacientů po amputaci dolní končetiny. Odborný program otevřel přehledovou historickou přednáškou předseda Ortopedicko-protetické společnosti ČLS JEP, MUDr. Petr Krawczyk. Problematiku indikací k protézování shrnul MUDr. Martin Jindra, vedoucí lůžkového oddělení Rehabilitační kliniky FN

Zleva doprava – dr. Krawczyk, dr. Táborská, doc. Mařík, doc. Vaňášková, prof. Janura, ing. Rosický

HK. Ve své přednášce vyzdvihl fakt, že velká část pacientů po amputaci dolní končetiny není schopna protézu účelně využívat ani po opakovaném nácviku. Bylo by proto vhodné tyto pacienty funkčně otestovat ještě před vybavením vlastní protézou, což se týká především pacientů po stehenní amputaci či dokonce oboustranné stehenní amputaci. Poukázal také na význam kvalitního amputačního pahýlu, který je důležitou podmínkou kvalitního protézování a tedy i zvládnutí chůze. Hlavní principy stavby protézy dolní končetiny, které mají zásadní vliv na kvalitu chůze, popsal ve své přednášce ing. Jiří Rosický, CSc. z firmy ING corporation a představil přitom nejmodernější trendy i výhled do robotické budoucnosti. Dopolední blok uzavřel prof. RNDr. Miroslav Janura, Dr. z FTK UP v Olomouci přednáškou o biomechanických principech chůze s protézou dolní končetiny. Živá diskuze k problematice amputovaných pacientů pokračovala i během přestávky na občerstvení. Odpolední blok zahájil doc. MUDr. Ivo Mařík, CSc. velmi zajímavým tématem protézování u dětí s vývojovými vadami dolních končetiny, přičemž prezentoval bohatý fotografický materiál z praxe Ambulantního centra pro vady pohybového aparátu s.r.o. Praha. Přednáška MUDr. Jitky Táborské z Masarykovy ne-

mocnice v Ústí nad Labem byla věnována problematice nášlapných pahýlů. Výborná informační kvalita její přednášky byla dána mimo jiné i tím, že MUDr. Táborská je jediným lékařem v Česku, který pacienty s diabetickou nohou sleduje ve své ambulanci a v případě potřeby provádí amputaci, a poté také řídí jejich rehabilitaci. Stejně jako MUDr. Jindra zdůraznila kvalitu pahýlu jako jeden z rozhodujících faktorů pro kvalitní protézování a následné zvládnutí chůze. Další přednášky

odpoledního bloku přednesli fyzioterapeuté pořadajícího pracoviště. Terapeutka Markéta Drahorádová přehledně popsala postup, hlavní principy a úskalí rehabilitace chůze. Mgr. Tomáš Osladil prezentoval možnosti využití nástroje Functional Independence Measure (FIM) při funkčním testování hospitalizovaných pacientů po amputaci dolní končetiny. V následující přednášce jej doplnila Mgr. Bohumila Věchtová přehledem zde používaných funkčních testů a prezentací konkrétních výsledků. Mgr. Sabina Krieglerová, MBA věnovala svoji přednášku testování a nácviku posturální stability. Všichni přednášející potvrdili svoji profesionalitu důsledným dodržováním stanoveného času, v čemž jim byl výrazně nápomocen moderátor celé akce, doc. MUDr. Ivan Vařeka, Ph.D. Díky tomu byl dostatek času na živou závěrečnou diskuzi, do které výrazně zasáhl nestor péče o amputované pacienty, doc. MUDr. et PaDr. Jan Kálal, CSc. z 2. LF UK v Praze. Tato diskuze pokračovala v předšálí i po ukončení celé akce, která byla přítomnými, posluchači i přednášejícími, hodnocena jako mimořádně kvalitní.

doc. MUDr. Ivan Vařeka, Ph.D.
Rehabilitační klinika LF UK a FN Hradec Králové

20. hradecké pneumologické dny

Ve dnech 21.–23. dubna proběhly v prostorách Univerzity Hradec Králové jubilejní 20. hradecké pneumologické dny. Již den před zahájením konference se konal v areálu nemocnice happening zaměřený na propagaci pohybu s názvem „NORDIC WALKING DAY pro PLICNÍ PARK“.

První den konference byl tradičně věnován workshopům, letos s tematikou využití ultrazvuku v pneumologii a nácviku sofistikovaných metod expektorace u závažných neurologických a pneumologických chorob. První večer byl zakončen v Městské hudební síni uměleckým večerem s vystoupením mistrů Svěceného a Uhlíře. V úvodu krátce za-

vzpomínala na skromné začátky této akce vážená kolegyně, bývalá primářka Plicní kliniky MUDr. Věra Jílková.

Odborný program konference začínal v pátek ráno horkým tématem – blokem zaměřeným na zdravotní aspekty současné situace s migranty. Po referátech přednesených významnými hosty (náměstkyně ministra vnitra a ředitel FN Hradec Králové) vystoupili lékaři reálně se podílející na zdravotní péči o migranty. Všechny tyto prezentace jasně popsaly relativně nízká rizika imigrantské populace a současně potvrdily připravenost našeho zdravotního systému. Následně byla na toto téma zorganizována krátká

Většina lékařských bloků probíhala v zaplněné Aule Univerzity Hradec Králové

Interaktivní workshop na téma plicních chorob v těhotenství vedla kolegyně Růžičková z FN Plzeň

tisková konference. Další program se již nesl v ryze pneumologickém duchu se zaměřením na celou šíři onemocnění dýchacího ústrojí, kde se střídaly výsledky vědeckých prací, s kasuistikami, přehledovými a edukačně zaměřenými přednáškami.

Velký zájem byl o tradiční workshopy pořádané v průběhu konference, letos se zaměřením na problematiku léčby respiračních nemocí v těhotenství, terapii těžkého emfyzému a komplexní léčbu postižení plicního intersticia. Již tradičně velký prostor dostaly naše sestry, jejichž samostatný blok

přednášek zaplnil celý páteční den. Účast na Hradeckých pneumologických dnech, které si v průběhu let vydobýly stále místo v kalendáři odborných konferencí a již dlouho patří ke špičce v ČR pořádaných pneumologických akcí, se i letos pohybovala kolem 400 lékařů a sester, což svědčí o velkém zájmu účastníků, který je odměnou organizátorům z Plicní kliniky za jejich úsilí a současně závazkem do budoucna.

Za kolektiv Plicní kliniky:

Doc. MUDr. František Salajka, CSc.; MUDr. Vladimír Koblížek, Ph.D.; MUDr. Vratislav Sedlák, Ph.D.; Mgr. Jana Kollarová

INFORMACE Z LÉKAŘSKÉ KNIHOVNY

Návratový box na knihy v budově Na Hradě

Lékařská knihovna LF UK HK rozšířila nabídku svých služeb a zpřístupnila uživatelům v budově Na Hradě návratový box na knihy.

Pravidla používání návratového boxu:

Do boxu je možné vracet knihy pouze v době uzavření Lékařské knihovny. Jestliže je výpůjční oddělení otevřeno, je box uzamčen.

Knihy budou ze čtenářského konta odesány následující pracovní den. Knihovna neposílá informace o vrácení výpůjčky, doporučujeme zkontrolovat si vrácení knih ve vašem čtenářském kontě.

Případné poplatky z prodlení budou vyžádány při další návštěvě knihovny.

Poškozené a neúplné dokumenty nebudou z vašeho čtenářského konta odesány.

Vyhledávací služba UKAŽ (Discovery)

Univerzita Karlova spustila vyhledávací službu UKAŽ (Univerzita Karlova od A do Ž).

Jedná se o univerzální prohledávač elektronických i tištěných informačních zdrojů. Systém umožňuje získat plný text článku, půjčit si e-knihu nebo najít referenci na dokument v některé z knihoven UK. Do UKAŽ je zapojena převážná část licencovaných databází před-

plácených na UK, knihovní katalog a univerzitní repozitář.

UKAŽ naleznete na adrese ukaz.cuni.cz, kde jsou v odkaze Náповěda k dispozici podrobnější informace i stručný návod.

Přístup ke službě je možný i ze stránek Lékařské knihovny LF UK HK: <https://www.lfhk.cuni.cz/lekaraska-knihovna/>

Elektronické knihy v Lékařské knihovně LF UK HK

Lékařská knihovna LF UK HK nabízí svým uživatelům přístup a využívání velkého množství eknih, které získává buď formou předplatného nebo trvalého nákupu. Přehled jednotlivých titulů nebo kolekcí eknih je na stránce Lékařské knihovny.

Databáze e-knih

- Elsevier eLibrary – dostupné na síti LF a FN
- Oxford Medical Handbooks Online – dostupné na síti LF
- Thieme Ebook Library – dostupné na síti LF a FN
- eLFHK webová knihovna – e-knihy vydané Lékařskou fakultou UK v Hradci Králové
- Kaplan & Sadock's Synopsis of Psychiatry – dostupné na síti LF
- Ebrary Academic Complete – dostupné na síti LF – obsahuje i e-knihy z nakladatelství Karolinum
- Ebsco eBook Collection – dostupné na síti LF
- Harrison's Online – dostupné na síti LF
- Oxford English Dictionary Online – dostupné na síti LF

MOJE PRVNÍ A SNAD NE POSLEDNÍ HUMANITÁRNÍ MISE S DORRA

Slum Mathare (Nairobi)

Obecně prospěšná společnost **DORRA, DOctoRs foR Africa**, vznikla s cílem pomoci jedněm z nejchudších lidí planety – obyvatelům subsaharské Afriky. Jejím zakladatelem a jednatelem je MUDr. Dalibor Stoszek, který se snaží být užitečný tam, kde je to potřeba. Jedné z humanitárních misí se zúčastnil také tříčlenný tým dobrovolníků z Fakultní nemocnice v Hradci Králové – dětská lékařka MUDr. Kateřina Mynářová, gynekolog MUDr. Vladimír Študent a porodní asistentka Markéta Kožíšková.

Jak to tak v životě bývá, do Afriky mě zavedla jedna velká náhoda a má „trhlá“ povaha, díky které mě oslovil Vladimír (gynekolog). Dostat se mezi černoušky bylo mým velkým snem. Žijeme jen jednou a sny se mají plnit. Ačkoli mému odjezdu předcházelo množství výčitek ze strany rodiny i přátel, vzhledem k bezpečnostní situaci na území Keni, přes-

to jsem se díky podpoře mého manžela nakonec s úsměvem na rtech vydala vstříc nevšedním zážitkům, a to za doprovodu Markéty (porodní asistentka) a Vládi (gynekolog). Dalibor (praktický lékař a hlavní představitel DORRA), který měl taktéž letět s námi, nejspíše neunesl tíži našich předodjezdových dotazů a cca týden před odletem nám onemocněl.

Ještě před samotným odjezdem jsem uspořádala malou sbírku oblečení a hraček pro Keňu. To jsem však netušila, že mám mezi svými kamarády spoustu afrických nadšenců. Během víkendu před odletem se můj pokoj stal skladištěm pytlů se vším možným. Kufr praskal při balení ve švech, ale nakonec se mi do něj podařilo naskládat co nejvíce spodního prádla, bot a i něco málo hraček. Cestou na letiště jsme se ještě zastavili pro další kufr u Dalibora, ty však byly plné zdravotnického materiálu a léků, děkujeme sponzorům. I přes všechny obavy, že se hmotností nemůže vejít do daných limitů, jsme se po malém přeskládání vešli a se vším odletěli.

Po přiletu nás měla čekat v Nairobi naše osobní strážkyně a delegátka Hanka. Z důvodu změny letu jsme se však o pár minut minuli, a tím se zpozdil náš příjezd do první ordinace (Precious Gift School, Nairobi). Cestou tam jsme se několikrát seznámili s místními strážci zákona, kteří se nejspíš velice rádi setkávají s bělochy, ale díky naší humanitární misi jsme nakonec

neskončili před místním tribunálem. V soukromé škole nedaleko slumu Soveto, kterou navštěvuje cca 900 studentů, na nás netrpělivě čekali naši první pacienti, a že jich bylo. Já jako pediatr jsem ošetřovala společně s Markétou především děti. Již z jejich oblečení bylo patrné, že se na nás náležitě připravily, byly oblečené líp jak do kostela. Nejčastějším steskem byly parazitózy, záněty průdušek, průjem, zvracení. Řada pacientů v ordinaci, stejně jako diváci „nalepení“ na oknech třídy, nebrala konce, ale nakonec se nám podařilo s poděkováním ze strany místních odjet na ubytovnu (Shalom House). Pokoje byly čisté, první noc pod moskytiérou jsme přežili stejně jako ty ostatní bez jediného štípnutí komárem. Oblastí, ve kterých jsme se pohybovali, nepatří mezi místa s výskytem malárie, takže jsme i přes poctivou profylaxi antimalariky mohli být v klidu. Ochranu před nebezpečným africkým hmyzem nám záro-

Naše výprava – vlevo já, uprostřed MUDr. Vladimír Študent (gynekolog), vpravo Mgr. Markéta Kožíšková (porodní asistentka).

veň poskytovaly repelenty, kterými jsme se poctivě navoňovali každé ráno.

Druhý den byl volnější, a tak jsme mohli poznat některá z turisticky atraktivních míst v Nairobi. Navštívili jsme Sloní sirotčinec a Bomas of Kenya, kde jsme měli možnost nahlédnout do kmenových příbytků a seznámit se tak alespoň s malou částí tradiční keňské kultury. Nejprve mě tamní rodinný život v mnohoženství udivoval, ale nakonec jsem si zvykla na to, že má jeden muž více žen, a tím pádem velký počet potomků. Navíc místním ženám mnohoženství vyhovuje. Dle jejich slov si nedokáží představit, že by musely vše pro chod domácnosti obstarávat samy bez dalších pomocnic. Prostě žijí jako jedna velká rodina.

V pondělí nás čekal přesun do slumu a později k večeru dále na jih Keni. Náš příjezd do jedné z nejhudších částí Nairobi (slum Mathare) vyvolal očekávané nadšení. Děti nám pózovaly před fotoaparáty, a tak jsme se doslova procvakali až k bráně Day care centra (Tushinde). Místní byli na náš příjezd upozorněni formou plakátku. Naší ordinaci se tentokrát stala zastřešená herna na dvorku. Ošetřili jsme krom běžných případů i pacienty se zajímavými diagnózami jako např. křivice a pro nás ne tolik běžné HIV-AIDS. Majorita dětí se dle očekávání potýkala s malnutricí, proto jsme jim nabízeli speciální výživové drinky od sponzorů, které jim moc chutnaly. Odpoledne děti ve věku 8 měsíců až 3 let poslušně ulehly ke spánku a my se vydali vstříc ucpaným silnicím hlavního města směr Kajiado, kde jsme strávili následující 3 pracovní dny. Cesta na jih nám rychle utekla nejen proto, že jsme ji s Markétou většinu prospaly, když jsme se na místních zpomalovacích retardérech vracely do dětství stráveného v houpajícím se kočárku, ale především díky Hance, s níž jsme

během jízdy poznávali místní poměry, zvyklosti a zajímavosti z historie Keni. Během jízdy jsme byli důrazně upozorněni, že ačkoli jsme zdravotníci, nezastavujeme a neošetřujeme nikoho v okolí silnice. A to hlavně z důvodu zachování své vlastní bezpečnosti. V Africe prostě platí trošku jiná pravidla a člověk je musí respektovat, jinak mu může jít doslova o život.

Ubytování v Kajiado Culture centre jsme po menším hledání přeci jen našli, otázkou bylo, zda jsme raději neměli zabloudit jinam. Bydleli jsme v malých bungalovech, kde bylo opět pěkně uklizeno, ale občas některé služby zaskřípaly. Mně a Markét netekla po celou dobu teplá voda, což jsme braly jako prevenci křečových žil. Vláda se sprchoval za svitu probíjející elektřiny. Hance nefungovalo světlo buďto vůbec, svíčky k mání nebyly, a nebo si mohla vybrat probdělou noc za svitu žárovek. Na snídaně jsme chodívali pravidelně ko-

lem sedmé hodiny, abychom byli v místech našeho působení včas, ale početný personál, který byl vzorně nastoupen, měl na vše čas. Pravidelně jsme snídávali s hodinovým a větším zpožděním, ale i to je Afrika.

První z pracovních dní na jihu jsme strávili v buši, kde jsme ordinovali na dvou různých místech. Před odjezdem do divočiny jsme vyměnili naši Mařenku (tak pojmenovala Hanka svůj vůz) za odolnější Jeep. Před první klinikou už na nás čekala spousta masajských pacientů, kteří byli opět náležitě upraveni. Z jejich šperků nám ženám přecházel zrak, Vláda zájem směřoval k tradiční dřevěné hůlce, s níž Masajové brání svou vesnici před nebezpečím. Úhlavním nepřítelem jsou šelmy, a to zejména lvi, jejichž kořistí se stává dobytek, který je mnohdy jediným zdrojem obživy pro celou vesnici. V takovém případě se Masajové nebojí použít svou hůl, jdou do boje doslova na život a na smrt. Tamní klinika nám poskytla pěkné zázemí i s vyšetřovacím lehátkem, personál byl vstřícný a ochotný překládat ze sva-

A.I.C. Childrens Centre Kajiado – dentální hygiena

hilštiny do angličtiny. Zde jsem poprvé použila svůj otoskop k potvrzení či vyloučení zánětu středouší. Zajímavostí byl 1,5letý chlapec, kterého přinesla jeho babička s čepicí, pod níž se skrývala meningokéla, diagnóza, se kterou jsem já sama bohužel nemohla pomoci. I přesto babička poděkovala, pokorně nasadila čepičku zpět a odešla.

Odpoledne se naše pomoc přesunula ještě hlouběji do di-vočiny. Po asi hodinové adrenalinové jízdě buší, kde bych se ztratila za první zatáčkou, jsme dojeli ke zděné budově školy. Masajové na svých mopedech svázeli pacienty ze všech stran. Trocha improvizace nám nakonec umožnila vytvořit místo, kde bychom mohli ošetřovat. Obvodové zdi školy byly plné zásuvek. Zprvu nás to překvapilo, ale po chvíli jsme pochopili. Mezi krásnými tradičními šperky nosí Masajové pověšený mobilní telefon, který je prý symbolem vyššího postavení. Častokrát se stane, že vidíte Masaje s telefonem u ucha, jak předstírá hovor, aby vzrostl v očích ostatních. Škola je jediným místem s elektřinou, kde si nechávají své výtahy moderní techniky nabíjet. I zde jsem měla k ruce překladatele, místního učitele. K mému překvapení se však dalo s některými domluvit pěknou angličtinou. Je vidět, že vzdělání jde v Africe skutečně kupředu a čím dál více obyvatel se tak stává gramotnými. Vypíchla bych jen pro mě zajímavé případy. Prvním z nich byla téměř 2letá holčička s hydrocefalem, které padala hlavička svou tíhou ke straně. Dalším byl malý hošík s těžkou anémií vyžadující transfúzi, proto jsem ho odeslala společně s matkou do nemocnice. Za celou dobu asi nejstatečnějším pacientem byl 2letý chlapec s čerstvě opářeným předloktím, který při ošetřování neuronil téměř žádnou slzu, i když se jednalo o velice nepříjemnou proceduru. Matčino prso bylo v tu chvíli nejlepším anestetikem na světě. Téměř za svitu měsíce jsme se opět vrátili zpět do Kajiada.

Poslední dva pracovní dny jsme strávili ve zdravotním centru A.I.C. Kajiado Dispensary, kde jsme měli každý svou ordinaci, já jako pediatr-internista a Vláďa jako gynekolog-internista. Zdejší zdravotnické zařízení slouží chudým Masajům, kteří zde platí za ošetření symbolický

Ordinace v buší

poplatek, v přepočtu asi 50 Kč. Je zde také možnost některých, ač skromných, laboratorních vyšetření jako např. rychlotesty na HIV, malárii, syfilis, TBC... Pro nás i místní středně zdravotnický personál bylo překvapením, že vůbec neznají CRP jako jeden z diagnostických markerů infekce. Na našem CRP přístroji, který jsme museli bohužel odvézt zpět do ČR, jsme jim jak prakticky, tak teoreticky vysvětlili podstatu a využití tohoto vyšetření. Příště bychom proto chtěli CRP přístroje přivést s sebou a zanechat je na místě. Také zde mi byla po ruce překladatelka, která mi mimo jiné předávala cenné rady v otázkách výživy, jež je zde dostupná díky UNICEFu pro podvyživené děti. Do mé ordinace nechodili pouze dětští, ale také dospělí pacienti, především ženy. Jejich největším steskem byla bolest zad, čemuž se při jejich stylu života nelze divit. Až v Keni jsem si uvědomila, jak výstižné je jedno africké přísloví: „Práce oslabuje muže a posiluje ženy.“ Také jsem se procvičila v měření krevního tlaku, pacienti užívající léky na hypertenzi tady chodí jednou za čas na kontrolu spojenou s adekvátní úpravou terapie. Děti nejčastěji přicházely s příznaky respiračních či gastrointestinálních onemocnění, nejčastějším symptomem byl kašel, na jehož výskytu se jistě podílí vysoká prašnost prostředí. Během našeho pobytu jsme měli možnost nahlédnout také do centra pro tělesně či mentálně postižené děti. O dítě s tělesným handicapem je zde postaráno před a po korekční operaci především ortopedických vad, a to včetně rehabilitace. Díky sponzorům jsem mohla po skončení práce na klinice rozdat těmto dětem zubní kartáčky a pasty a hravou formou jim ukázat, jak správně pečovat o zdravý chrup. Největší odměnou nám byl zářivý úsměv a pěvecké představení.

Pracovní týden utekl doslova jako voda a naše putování Keňou směřovalo dále na jih až k hranicím s Tanzánií, kde jsme prožili dva úžasné dny v Národním parku Amboseli. Při vjezdu za jeho brány jsme s Markétou podpořili tržní ekonomiku nákupem mnoha masajských šperků. Jejich výroba je úzce spjata s Českou republikou, odkud pocházejí korálky pro jejich výrobu. I když se snaží na trh s korálky proniknout Číňan, Jablonec zatím hraje prim, je otázka na jak dlouho. Safari se nám za odměnu ukázalo ve své plné kráse. Viděli jsme všechny tam žijící šelmy, slony, žirafy, nepřeberné množství různých druhů antilop a další. Každý den na nás také z mraků vykukovalo Kilimandžáro (5 895 m. n. m.), což pro nás bylo velkým zážitkem a do budoucna také výzvou ke zdolání vrcholu nejvyšší africké hory. Po devíti dnech bylo naše první putování Afrikou u konce. Cesta na letiště byla opět plná dopravních kolon, ale i přesto jsme stačili nakoupit před odletem delikátní keňskou kávu a čaj pro naše blízké. Ani cesta tam a ani cesta zpět do ČR se neobešla bez komplikací. Vzhledem ke zpoždění letu z Nairobi, kde tou dobou probíhala velká rekonstrukce letiště, jsme nestihli přestup v Paříži. Nakonec jsme doletěli s půldenním zpožděním, ale živí, zdraví a plní nezapomenutelných zážitků.

MUDr. Kateřina Mynářová

Reprezentační ples

Dne 3. března 2016 se uskutečnil Reprezenční ples Lékařské fakulty UK v Hradci Králové, Fakultní nemocnice Hradec Králové a Asociace studentů medicíny. Letos se na organizaci plesu podílela i Fakultní nemocnice Hradec Králové. Tradičním místem konání se stalo Kongresové centrum Aldis.

Večer byl zahájen slavnostním projevem děkana LF HK (prof. MUDr. RNDr. Miroslav Červinka, CSc.), zástupkyně FN HK (Mgr. Dana Vaňková) a prezidenta ASM (Pavol Vasko). K poslechu i tanci hrála ve velkém sále taneční kapela Lucky Band, malý sál byl pod taktovkou Dj Ladislava Vaška. Na návštěvníky čekal v průběhu večera bohatý program i tombola. Hned na úvod se představila se svým vystoupením Candy Men děvčata z taneční skupiny Chiquitas. Taneční skupina s názvem Možná white coat složená ze studentů Farmaceutické a Lékařské fakulty pod vedením Mgr. Jany Bezouškové si připravila vystoupení s názvy Saxofon, proč ne? a Tučňáčí život. Se svou barmanskou show k nám zavítal Tomáš Trejbal.

Vyvrcholením večera bylo půlnoční překvapení. Světelná show, kterou přivezla z Prahy umělecká skupina Pyrotterra, byla velkolepým zážitkem i podívanou.

Do představení se umělcům podařilo zakomponovat loga LF HK, FN HK i ASM, čímž podtrhli atmosféru celého večera a zajisté příjemně překvapili všechny přítomné.

Nakonec zbylo už jen vylosovat tombolu. Zlatý fonendoskop, předplatné do Klicperova divadla nebo zapůjčení vozu společnosti FaRene na víkend, hlavní tombola letos nabídla hodnotné ceny, které výherce opravdu potěšili. Za všechny ceny, které byly do tomboly věnovány, patří velké poděkování především sponzorům.

Iveta Jankovičová

Nábřeží vysokých škol

Dne 21. dubna se na Tylově nábřeží uskutečnil další ročník Nábřeží vysokých škol. I tento rok zde naše fakulta měla svůj reprezentační stánek se studenty, kteří představovali LF HK zájemcům z řad hradeckých středoškoláků a přibližovali jim co nejvíce studium nabízených oborů.

Kromě poskytování informací zde byli také studenti připraveni měřit tlak a tělesný tuk kolemjduícím zájemcům. Mysleli jsme i na naše nejmenší a připravili jsme si tradiční oblíbenou Nemocnici pro medvídky. Svůj stánek měli také studenti Zubního lékařství, kde poučovali zájemce o technice čištění chrupu. U našeho posledního stánku studenti edukovali, jak správně podat první pomoc a jak se zachovat v krizových situacích.

Zájem o naši fakultu byl opět velký, tudíž hodnotím akci jako úspěšnou. Děkuji všem, kteří se na této akci podíleli a ve svém volném čase reprezentovali naši Alma mater.

Josef Borovka

4. ročník Všeobecného lékařství, IFMSA CZHK

Tanečníci Lékařské a Farmaceutické fakulty v Hradci Králové

Již před sedmi lety vznikla skupinka lidí, složená ze studentů farmacie a medicíny z různých ročníků, kteří si rádi přijdou zatančit v rámci tělesné výchovy. Každý rok někdo přichází a někdo odchází, avšak za pět let studia je možné se stát kvalitním tanečníkem. Nikdo nemohl tušit, jak moc se nám na taneční scéně bude dařit. V semestru trénujeme jednou týdně a každoročně vytvoříme dvě choreografie, se kterými vystupujeme na reprezentačních plesích FaF a LF, abychom ostatním ukázali, co je možné i při tak náročném studiu secvičit, a zároveň se při tom bavit.

Na naší první soutěži jsme si dali trefné jméno *Možná white coat – Hradec Králové*. Letos jsme se již popáté účastnili krajské pohárové soutěže v Jilemnici v Podkrkonoší, kterou pořádá profi taneční skupina *Paul Dance Jilemnice*. Sjíždí se sem velké množství tanečních skupin, které spolu soupeří v různých věkových kategoriích a disciplínách. Atmosféra je vždy skvělá. S první choreografií zařazenou do Plesových formací s názvem *Saxofon, proč ne?* jsme vybojovali 1. místo a s hip hopovou choreografií *Tučňáci život* jsme v disciplíně Show formace získali také ocenění nejvyšší!

Video z našich vystoupení můžete shlédnout také na YouTube: *Tučňáci život* <https://youtu.be/sbMgruBIx2c>
Saxofon, proč ne? <https://youtu.be/gisyg7MNYZI>

Velice si vážíme podpory ze strany našich fakult, spolků a katedry tělesné výchovy, bez kterých by bylo velice těžké se těchto akcí účastnit. Držte nám prosím palce. O našich dalších výsledcích vás budeme rádi informovat.

Vedoucí taneční skupiny Možná white coat
Mgr. Jana Bezoušková KTv FaF a LF UK HK

Světový den zdraví v Hradci Králové

Světová zdravotnická organizace – WHO při OSN vznikla 7. dubna 1948 a zároveň byl tento den vyhlášen Světovým dnem zdraví. K tomuto dni se pořádají různé akce, které jsou zaměřeny na prevenci a osvětu týkající se lidského zdraví. Letošní ročník IFMSA CZ Hradec Králové uspořádala 8. dubna od 14 do 20 hodin v OC Futurum Hradec Králové v podobě několika stánků zaměřených na různé oblasti zdraví ve spolupráci a pod záštitou FN HK a LF HK. Jednalo se o měření krevního tlaku a tuku, oční vyšetření, reprodukční

zdraví, integraci zdravotně postižených či měření glykémie.

Akci doprovázely přednášky lékařů a dalších odborníků - mimo jiné na akci přednášel prof. MUDr. Roman Prymula, CSc., Ph.D. či MUDr. Pavel Tomšík, Ph.D.

Na organizaci se kromě studentů Lékařské fakulty Hradec Králové podílela organizace DiaKamínek, MammaHelp, Tyfloservis Hradec Králové, Centrum pro integraci osob se zdravotním postižením a společnost Primeros.

Aneta Svatořová
IFMSA CZ Hradec Králové

Projekt Naděje pro ostatní

„Nikdo nedává víc než ten, kdo dává naději.“ (LEV NIKOLAJEVIČ TOLSTOJ)

Dne 14. 4. 2016 byl slavnostně zahájen na IV. interní hematologické klinice Fakultní nemocnice v Hradci Králové projekt s názvem Naděje pro ostatní. Jedná se o příběhy pacientů této kliniky, které jsou prezentovány na nástěnkách u vchodu do ambulance. Ať si to všichni připustíme nebo ne, diagnóza zhoubného onemocnění je prakticky vždy šokem a následně i životní zkouškou jak pro samotného nemocného, tak i pro jeho okolí. Zejména chvíle těsně po vyslechnutí diagnózy bývají velmi těžké a právě v tento okamžik mnozí potřebují oporu, pomoc a naději do budoucna.

Personál kliniky proto ve spolupráci s pacienty dal dohromady několik příběhů s dobrým koncem. Jejich cílem je inspirace a hlavně povzbuzení pro všechny, kterým bylo diagnostikováno nádorové krevní onemocnění nebo jsou již pro něj léčeni. Jedná se jen o malou část osudů a je úžasné, že tito lidé našli odvahu svůj příběh sdílet s ostatními. Všichni společně věříme, že tento projekt a příběhy v něm dodají naději, víru a podporu mnoha nemocným i jejich blízkým v tomto nelehkém boji.

V rámci prezentace projektu zaznělo mnoho slov, která by mohla posloužit jako dobrá inspirace, povzbuzení a poučení pro každého, aby se s těmito příběhy seznámil blíže.

Slova dvacetiletého muže, který onemocněl Non-Hodgkinovým lymfomem: „Jediné, čeho bychom se měli bát, je náš vlastní strach – vše ostatní se dá překonat.“

Jitka, pacientka po alogenní transplantaci: „Dnešní doba je velice stresová a každý se bojíme i s chřipkou zůstat doma, já to podcenila...myslela jsem si, mně se to přeci stát nemůže...“

Daniel, nemocný s folikulárním lymfomem: „Musel jsem se naučit žít jinak, s vědomím lidské křehkosti a pomíjivosti.“

Tentýž den byla v prostorách foyer IV. interní hematologické kliniky a Kliniky onkologie a radioterapie současně otevřena nová výstava obrazů a soch ve spolupráci s Klubem umění – ART CLUB z.s. Přelouč. Svá díla zde vystavují akademická sochařka Blanka Proksová, Atelier Josef Dvořáček a Luďěk Harry Schejbal.

Mirka Židová, IV. interní hematologická klinika

Nicholas Winton (1909–2015)

V březnu tohoto roku vydala Britská královská pošta sérii šesti známek nazvanou British Humanitarians zobrazujících 3 muže a 3 ženy, kteří se mimořádně angažovali v pomoci bližním – filantropii. Jako první je mezi nimi Nicholas Winton, osobnost známá i v naší republice jako zachránce židovských dětí z ČSR v roce 1939.

od svého britského přítele, který tam pomáhal zvládat příliv lidí odsunutých ze Sudet po německé invazi. V Praze Winton dostal nápad pomoci ohroženým dětem jejich přesunem do Velké Británie. Šlo převážně, ale ne výhradně, o židovské děti. Po třech týdnech se vrátil do Londýna; přes den pracoval na burze a v noci zajišťoval náhradní britské rodiny, organizoval železniční dopravu, informoval v tisku, sháněl prostředky a loboval u britské vlády. V období březen – srpen 1939 pak v několika vlakových transportech vycestovalo z Prahy do Londýna celkem 669 dětí, které tak byly zachráněny před téměř jistou smrtí v nacistických vyhlazovacích táborech. Bohužel,

poslední vlak s 250 dětmi, který byl z Prahy vypraven 1. září 1939 již nedorazil, protože vypukla 2. světová válka a hranice se uzavřely. Z dětí z tohoto vlaku přežilo holocaust jen pár jednotlivců.

Během války pracoval Winton jako řidič sanitního vozu a později jako pozemní pracovník u letectva RAF. Po válce se opět věnoval bankovníctví.

Protože Nicholas Winton nepovažoval svůj čin za něco výjimečného a nikdy o něm sám nemluvil, veřejnost se o jeho předválečné angažovanosti dozvěděla víceméně náhodou až po téměř šedesáti letech. Potom přišla publicita a ocenění – ve Velké Británii udělení Řádu britského impéria (MBE) a v roce 2003 povýšení do šlechtického stavu (Sir), v České republice pak udělení Řádu Tomáše Garrigua Masaryka (1998) a Řádu Bílého lva (2014).

Wintonův příběh ztvárnil režisér Matěj Mináč ve filmech *Všichni moji blízcí* (1999), *Síla lidskosti – Nicholas Winton* (2002)

a *Nickyho rodina* (2011). Připomeňme i Wintonův památník – sousoší na nástupišti Hlavního nádraží v Praze, odhalený 1. září 2009, přesně 70 let od odjezdu posledního nešťastného *Kindertransportu*.

Při příležitosti úmrtí Sira Nicholase Wintona 1. července 2015 (ve věku 106 let) vydala Česká pošta pamětní známku.

I. Šteiner

Milan Rejchl Architektura – výtvarné dílo

Doc. ing. arch. Milan Rejchl, CSc.

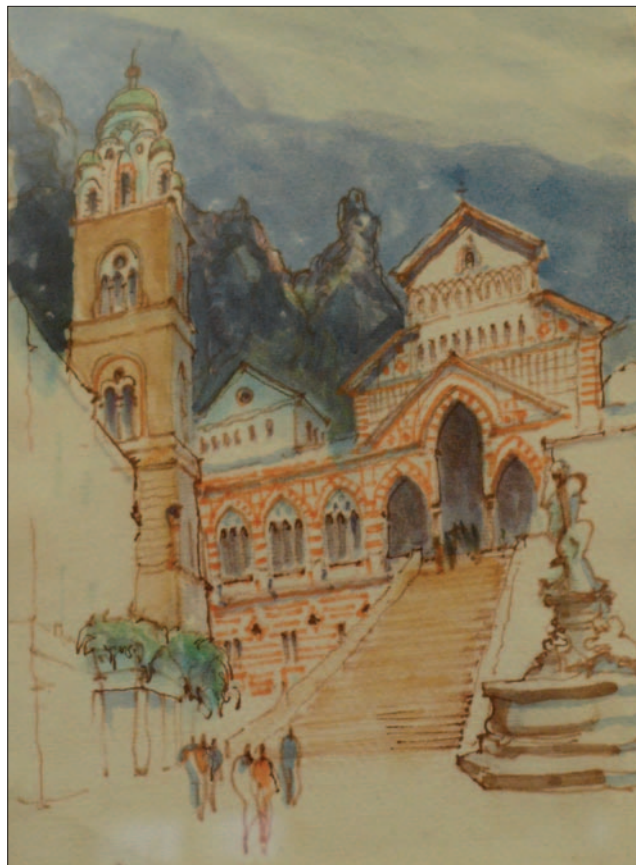
* 9. 8. 1936 v Hradci Králové, ženatý – děti Pavlína a ing. arch. Ivo, manželka ing. Dagmar Rejchlová
1956–1961 – studium ČVUT Praha, Fakulta architektury a pozemního stavitelství
1960–1967 – vedoucí projektant a vedoucí architektonického ateliéru v Pražském projektovém ústavu
1977–1993 – vedoucí ateliéru a vedoucí katedry architektonické tvorby, Fakulta architektury ČVUT Praha
od r. 1990 – vlastníkem Technické kanceláře pro architekturu, interiér a design – ARCHING v Praze

Galerie Na Hradě, která je součástí Lékařské fakulty UK v Hradci Králové, připravila v letošním roce již 5 výstav, mezi nimi bychom se rádi vrátili k autorské expozici architekta Milana Rejchla. Výstava se konala na přelomu února a března a přinesla průřez autorovy celoživotní architektonické i výtvarné tvorby.

Milan Rejchl pochází z rodiny královéhradeckých architektů, rodinná tradice nyní pokračuje již ve čtvrté generaci. Za zakladatele rodu architektů můžeme označit Václava Rejchla staršího, který se sice vyučil zedníkem, ale vypracoval se až na stavitele (novorenesanční Wiplerova vila a historizující vila Klumparova v Hradci Králové). Oba jeho synové, Václav a Jan, vystudovali architekturu. Václav Rejchl mladší je například autorem budovy hradeckého Krajského soudu, spolu s bratrem Janem pak projektoval sídlo organizace YMCA v Šafaříkové uli-

Bezpilotníkův obdivovatel, olej

Amalfi, akvarel

ci nebo královéhradecké vlakové nádraží. Jan Rejchl byl žákem Josefa Gočára a Antonína Engela. Pro Hradec Králové například projektoval budovu dnešní Střední průmyslové školy stavební na Pospíšilově třídě, je autorem projektu budovy nynější Lékařské fakulty v Šimkově ulici a s dalšími kolegy se účastnil výstavby areálu Fakultní nemocnice. Třetí generaci v rodinné tradici architektů představuje právě Milan Rejchl, Janův syn. A zatím posledním v rodinné řadě architektů je syn Milana Rejchla – Ivo Rejchl.

Milan Rejchl ve své autorské expozici v Galerii Na Hradě představil mimo jiné celou řadu svých architektonických návrhů a realizací. Jeho kariéra začala v 60. letech, podílel se na projekční práci dnes oceňovaného sídliště Invalidovna, spolupracoval na stavbě hotelu Olympik, je autorem projektu vily Jana Kodeše, Motelu Golf v Praze, velkokapacitního hotelu v Harrachově, hotelu Praha na pražské Hanspaulce a v nedávné době se podílel na úpravách někdejšího sídla

Konsolidační agentury pro potřeby budovy družicového systému Galileo. V porovnání se svým otcem, strýcem a dědečkem se Milan Rejchl sice nemůže pochlubit takovým množstvím realizací v rodném městě, ale svůj otisk v Hradci Králové rozhodně zanechal. Projektoval most nad soutokem Labe a Orlice u Fakultní nemocnice, je podepsán pod úpravami prostoru před garážemi Palace na nábřeží Labe, byl realizován také jeho projekt nízkonožergetické vily na Novém Hradci Králové. To všechno je samozřejmě výčet jen malé části jeho architektonické práce.

Rodinné prostředí Rejchlů bylo velmi dobře výtvarně naladěno, ať už se jednalo o sběratelství výtvarného umění v případě Václava Rejchla mladšího nebo vlastní volnou tvorbu Jana Rejchla. Není tedy žádným překvapením, že Milan Rejchl se aktivně věnuje hned několika žánrům výtvarné tvorby, které představil právě v Galerii na Hradě. Jedná se o keramiku, akvarelové kresby a olejomalby. O keramiku se autor začal zajímat v 60. letech a v jeho dílech lze nalézt inspiraci z prací Děvany Mírové, Lýdie Hladíkové a Marie Rychlíkové, s nimiž byl tehdy v kontaktu. Vynikající kreslířské schopnosti Milan Rejchl nepochybně zdědil po svém otci a také často využíval ve své profesi architekta. Otec ho ve vlastních zájmech a zálibách nejen podporoval, ale stal se i rádcem, jak sám autor přiznává, světil mu například ně-

teré základní finesy akvarelové techniky. Milanu Rejchlovi slouží akvarely jako osobitý cestovatelský deník, a tak každý návštěvník výstavy mohl díky těmto obrázkům podniknout téměř cestu kolem světa. Jedná se o ležérní, jakoby narychlo skicované práce s lehkými barevnými akcenty. Celkovou náladu a vyznění kreseb pak nemalou měrou ovlivňuje výběr barevného podkladového papíru. Jedná se o na pohled velmi příjemné a výstižné práce, které nepostrádají lehkost a nejrůznější nálady. Pro znalce Rejchlových akvarelů mohly být mírným překvapením autorovy olejomalby, ryze abstraktní a surrealistické, ve kterých jsou věci či předměty vzájemně spojovány s jistou dávkou poezie a vtípu. Finální účinek obrazů pak korunovaly názvy těchto děl. Milan Rejchl rozhodně prokázal vytříbený smysl pro humor a také to, že si dokonale osvojil i techniku olejomalby.

Kromě řady pochvalných a obdivných slov týkajících se vystavených prací, autorova talentu a píle, lze už jen konstatovat, jaká je škoda, že zatím nebyla příležitost, aby se Milan Rejchl jako architekt podílel na opravách či úpravách budovy teoretických ústavů Lékařské fakulty v Hradci Králové. Měla jsem možnost pozorovat, s jakým zaujetím a zároveň úctou prochází a komentuje budovu, kterou projektoval jeho otec. Nutno dodat, že s řadou změn je spokojen, ale doslova srší vlastními, zajímavými nápady.

-ju-

HISTORIE MEDICÍNY VE FILATELI (29)

Z archivu M. Vostatka

HANSENŮV BACIL LEPRY

Lepra (malomocenství) je chronické onemocnění, které postihuje kůži, nervy, kosti i vnitřní orgány a vede k rozpadu tkání a těžkým deformitám, hlavně končetin a obličeje. Provází lidstvo již od starověku. Ve středověku dosáhla lepra v Evropě epidemických rozměrů. Nemocní byli diskriminováni – nesměli se ženit ani vdávat (předpokládalo se, že nemoc je dědičná), museli se nápadně oblékat a nosit u sebe zvonec, jímž oznamovali svůj příchod.

Od 11. století byla budována leprosárna, v nichž byli nemocní izolováni. Uvádí se, že ve 13. století bylo v Evropě celkem 19 tisíc leprosářů. Z nejasných důvodů došlo od 14. století k ústupu nemoci. Nicméně ještě na začátku 20. století (!)

bylo např. v Norsku několik set nemocných. V dnešní době je lepra chorobou hlavně tropů a subtropů; ve světě je infikováno asi 15 milionů lidí.

Gerhard Armauer **Hansen** (1841–1912), rodák z norského Bergenu, v roce 1873 objevil pod mikroskopem v materiálu z lepromových uzlů tyčkovité útvary, které určil jako původce této nemoci. Dnes víme, že jde o mikroba *Mycobacterium leprae* (Hansenův bacil).

Hansen byl prvním badatelem, který předpokládal, že chronická nemoc může být způsobena mikroorganismem (Robert Koch objevil bacil tuberkulózy až v roce 1882).

Známku s Hansenem vydala v roce 1973 francouzská pošta ke 100. výročí jeho objevu bacilu lepry.

Kam za kulturou v Hradci Králové:

23. 6.–5. 9. 2016 4. 9. 2016 7. 9.–10. 10. 2016	LÉKAŘSKÁ FAKULTA, GALERIE NA HRADĚ Východočeský výtvarný salon Dernisáž Východočeského salonu – koncert Matěj Rak Lucie Staňková – Malířská a textilní tvorba
1. 7.–13. 11. 2016	MUZEUM VÝCHODNÍCH ČECH Ve stínu války 1866

Příběh budovy Lékařské fakulty

ČÁST 6.

VÝZNAMNÉ NÁVŠTĚVY LÉKAŘSKÉ FAKULTY

V duchu „salónu republiky“ se město Hradec Králové po skončení války vydalo na cestu dalšího rozkvětu. Nebývalá aktivita byla vyvíjena pro zamýšlenou univerzitu českého severovýchodu, Hradec Králové se dočkal Lékařské fakulty, do města přicházeli noví odborní pracovníci a studenti, „nová nemocnice“ začala modernizovat své kliniky, v nemocničním areálu probíhaly stavební práce atd. Hradec Králové se stal častým cílem návštěv významných osobností. Řada z nich navštívila také nově zřízenou Lékařskou fakultu. Opakovaně do města jezdil nejen ministr školství a národní osvěty Zdeněk Nejedlý, ale i další ministři poválečné vlády. Hradeckou fakultu pravidelně navštěvovali i představitelé pražské LF, zahraniční delegace, zástupci světových organizací studentů a dalších institucí. U zvláštních příležitostech udělovali představitelé Hradce Králové významným osobnostem čestné občanství města.

Prezident republiky dr. Edvard Beneš na Lékařské fakultě

Významného ocenění se královéhradecké pobočce Lékařské fakulty Univerzity Karlovy dostalo 30. června 1946, kdy ji poctil návštěvou prezident Československé republiky Dr. Edvard Beneš. Jednalo se výhradně o plánovanou návštěvu královéhradecké lékařské fakulty, nikoliv města Hradec Králové.

Uvítání prezidenta Beneše před fakultní budovou, 30. června 1946

Ve dnech 29. a 30. června 1946 uspořádaly Malé Svatoňovice, rodná obec Karla Čapka, celonárodní slavnost na uctění památky tohoto českého spisovatele. Oslava vyvrcholila 30. června příjezdem prezidenta republiky Edvarda Beneše s chotí Hanou, ministra zdravotnictví Adolfa Procházky a ministra školství a národní osvěty Zdeňka Nejedlého, zástupců armády, spisovatelů, umělců, představitelů vysokých škol. Prezident se svým doprovodem se na cestě z Malých Svatoňovic zastavil ještě v České Skalici a Jaroměři, poté odjel do Hradce Králové. Po 18 hodině se zastavila delegace v Plotištích, kde byla uvítána představiteli města a okresu, návštěvě přihlížely davy lidí. Průvod se pak odebral přes Ulrichovo náměstí k budově Lékařské fakulty.

Zahájení prohlídky Lékařské fakulty, 30. června 1946

Prezident Beneš s manželkou Hanou byli před budovou školy přivítáni delegací v čele s ministrem zahraničního obchodu Hubertem Ripkou, děkanem fakulty Františkem Smetánkou, zástupci studentů a závodní rady zaměstnanců fakulty. Přivítání přihlížely tisíce lidí, členů Sokola, Orla, Junáka, DTJ, delegáti úřadů, korporací a škol. Zájem veřejnosti byl obrovský. Profesor Smetánka poděkoval panu prezidentovi za pochopení pro vybudování vysokého školství, které bylo u nás válkou výrazně zasaženo. Krátce ho seznámil s činností fakulty za první rok. Profesor Smetánka vyjádřil díky i vojenské správě za poskytnutí vhodné budovy pro výukové účely, okresním a místním činitelům za pomoc

Prezident Beneš s děkanem Smetánkou při prohlídce budovy

Atmosféra červnového dne, 30. června 1946

a zdůraznil také přínos moderní nemocnice, která bude sloužit pro klinické účely. Za pedagogický sbor pozdravila pana prezidenta MUDr. Libuše Fučíková. Studenti předali Haně Benešové kytici rudých růží. Pan prezident projevil velký zájem o chod školy. Absolvoval prohlídku budovy Lékařské fakulty, prohlédl si vědecká pracoviště a výukové prostory, laboratoře a posluchárny. Krátce také pohovořil se zástupci učitelského sboru a studentů. Prezident se také krátce setkal s rektorem bohosloveckého učiliště Msgr. Hugo Doskočilem a převzal memorandum o přeměně dosavadního učiliště bohoslovců na teologickou fakultu. Po prohlídce budovy vystoupil dr. Beneš na balkón fakulty a v krátkém projevu zdůraznil výhody decentralizace a regionalizace vysokého školství u nás. Návštěvu Lékařské fakulty protáhl dlouho přes původně stanovenou dobu a přislíbil další návštěvu této

Prezident při projevu na balkonu LF

královéhradecké vysoké školy a také města Hradce Králové, kam podle svých slov vždy jezdil velmi rád. Po dvacáté hodině pak se vydal průvod s prezidentem zpět slavnostně vyzdobeným městem za ovací hradeckých obyvatel. Zástupci okresu a města pak vyprovodili prezidenta na hranice města. Návštěva prezidenta Beneše byla fotograficky dokumentována, zapojili se mimo jiné také místní fotografové Vilém Petr a Oldřich Vokřál.

V projevu prezidenta Edvarda Beneše zaznělo:

„Bylo pochopitelné, že vysoká škola byla zřízena právě ve vašem městě – v Hradci Králové. Hradec Králové si již dříve vybojoval dobrou pověst města škol, města krajového průmyslu, centra průmyslu i zemědělství, centra inteligence.

Davy Hradečanů před budovou LF

Tak Hradec Králové i ve školství představoval jistou harmonii zájmů a tendencí, podmíněných ostatně příkladnou místní samosprávou. (...) I tato vaše fakulta je vlastně výrazem důsledného domyšlení a praktickou výslednicí zdravé a rozumné decentralizace práce vědecké, spočívající na ideji demokratizace veškerého našeho života vědeckého.“¹

Edvard Beneš věnoval královéhradecké fakultě pozornost a zájem i při jiných příležitostech, a to nejen jako státník, politik a sociolog, ale také jako profesor a mnohonásobný čestný doktor různých vysokých škol v Československu i v cizině. Zdůrazňoval, že i do budoucna bude hradecká fakulta hodnocena podle vykonané práce a konkrétních výsledků a mohla by se stát základem celé univerzity.

*PhDr. Pavla Koritenská,
Muzeum východních Čech v Hradci Králové*

Použitá literatura a prameny:

Nečas, P; Pospíšilová, J. Návštěva prezidenta Beneše na lékařské fakultě v roce 1946. *Scan*, časopis Fakultní nemocnice a Lékařské fakulty v Hradci Králové, 2011, roč. XXI, č. 2, s. 12–13.

Vzácní hosté v Hradci Králové. *Lidové proudy*, 1946, roč. 46, č. 16, s. 3.

Dr. Edv. Beneš v Hradci Králové. *Svobodné slovo*, 1946, roč. II, č. 149, s. 8.

Prezident republiky v našem kraji. *Štít*, 1946, roč. 37, č. 26, s. 1.

¹ Neopusťme principy spolupráce! *Lidové proudy*, 1946, roč. 46, č. 26–27, s. 1.

KEŇA

dovolená pro každého

Když mě jako každoročně přepadla další cestovatelská mánie, rozhodl jsem se, že je na čase splnit si sen. Tím vždy byla Afrika! Po delším hledání vhodné destinace a nutných kompromisech společně s bratrem Honzou vyjednáваме klasický pobytový zájezd přes německou CK do Keni s odletem z Mnichova. Hlavním lákadlem pro nás ale nejsou bílé písečné pláže, nýbrž výlet do národních parků.

Po nutném očkování a ujištění, že případnou malárii za takto krátkou dobu doléčím doma a přežiju to, se vrhám do příprav a balení. Po dalším několikerém přerovnění všech zaručeně „nutných“ věcí vyrážíme autem směr Německo. Na letišti nás mile překvapují vyhrazená parkovací místa bez poplatku pro imobilní pasažéry. Vykládám vozík, francouzské hole přidělávám „gumicukem“ a s bágly na zádech se přesouváme letištním autobusem na odletový terminál. Nástup do letadla není žádný problém, vše stačí dopředu nahlásit a letecká společnost vše připraví včetně případné pomoci asistenta a speciálního vozíku uvnitř.

Letíme, nedočkavě vyhlížím občerstvení. Hlavně ne kuře. Bylo kuře. Prosim tedy raději o vegetariánskou porci a nakonec docela příjemně nasycen usínám. Ve chvíli, kdy prchám na hřbetu slona pronásledován domorodci, mě probouzí velmi pohledná letuška a já z okna vnímám africkou krajinu pod sebou. Po dosednutí a devíti hodinách letu bereme batohy a nasedáme do připraveného autobusu. Vozík letí do kufru a o holích se dostávám na sedadlo za řidičem, což se ovšem ukazuje jako ne zrovna dobrý nápad. Ano, jiný kraj, jiný mrav. Zažívám minuty hrůzy. Ulicemi Mombasy projíždíme jako závodním speciálem stylem, kdo hlasitěji troubí, ten jede. Čeká nás přejezd přístavu přepravní lodí. Ve chvíli, kdy si říkám, že loď je již úplně plná, otevírá se boční brána pro pěší a další stovky lidí se hrnou naším směrem. Přecpaný školní autobus v Liberci mi v tomto srovnání připadá ještě hodně s rezervami.

Náš hotel leží v oblasti Diana Beach v jižní části země. Volba této lokality byla záměrná kvůli blízké dostupnosti

Místní dálnice – dlouhé přejezdy daly fyzicky docela zabrat

Náhorní planina – sloni migrují za potravou ve velkých stádech

národního parku Tsavo, nádherným plážím a vyšší bezpečností než nabízí rezorty na severu. Domlouvám na recepci pokoj v přízemí a již se hrneme převléknout do plážového. Všudypřítomné opice, velké horko, tropické palmy a staleté baobaby vytváří skutečný pocit něčeho exotického. Jídlo je skvělé, především koloniální kuchyně a místní speciality, a tak trávíme zbytek dne střídavě na baru, v restauraci nebo v bazénu. Postupně se rozhlížíme po okolí a já si užívám zaslouženého postátnicového odpočinku s pravidelným koupáním v Indickém oceánu. Po několika dnech, kdy nás již místní kočkodani a paviáni přestali fascinovat a okrádat o vše možné, co bylo v jejich dosahu, vyjednávané na pláži 3denní safari u domorodého prodejce. Naším cílem jsou nakonec národní park Tsavo East a menší park Amboseli, který se rozkládá přímo na úpatí Kilimandžára. Máme trochu obavy, zda složité dohadování o ceně nevyjde vniveč a opravdu na nás bude čekat slíbené auto s průvodcem. Jak se záhy přesvědčujeme, jeho ujištění HAKUNA MATATA – nic není problém, opravdu platí. Vše se odehrálo tak, nebo ještě lépe, jak jsme si domluvili.

Je brzy ráno a my vyzbrojeni fotoaparáty a repelenty, sadou lepení na kola a nezbytným vypalovačem červa vyhlížíme auto. Kupodivu přijíždí přesně na čas, jedná se o malou dodávku s vyklápěcími okny a střechem pro pozorování. Postarší Keňan v koženém klobouku se nám představuje ve svahilštině a angličtině. Po několikerém pokusu o výslovnost jeho jména (či příjmení, doteď si nejsem jistý) nám s šibalským úsměvem nabízí přezdívku John, což společně se dvěma dalšími německými turisty rádi přijímáme.

Po zhruba dvou hodinách pro nás šílené předjížděcí jízdy po „dálnici“ Mombasa – Nairobi vjíždíme do Tsavo East. Nádhera, hned po průjezdu branou na nás čeká stádo červených slonů. Jsme u vytržení. Potkáváme zebry, velká stáda antilop, gazel, kudu velkého a majestátné africké buvolky. Jeden je tak na 20 metrů od auta. Chci otevřít dveře, abych měl na tohoto nebezpečného tvora z velké pětky lepší výhled. Beru za kliku. V tom ale rázně zakročuje John. Vysvětluje, že buvol sice vypadá neohrabaně, ale že to není žádná líná kráva a je docela agresivní. O sprinterské povaze tohoto zvířete jsem se mohl následně přesvědčit na vlastní oči. Blízkost a přirozenost nesčetně druhů zvířat nás nutí neustále volat „stop“ a John nám vždy ochotně zastavuje pro klidné pozorování.

Ubytováváme se v kempu na okraji parku s příznačným názvem Red Elephant. Obědváme a pozorujeme nádhernou

Tradiční rozdělávání ohně – je vidět, že už i zde se projevuje globalizace

scenérii před naší chatkou, kde se u jezírka shromažďují drobní živočichové a pár antilop.

Odpoledne jedeme hledat predátory místní savany, projíždíme zaručená místa a nakonec jsme úspěšní. Setkáváme se tvář v tvář se dvěma lvicemi, které se nakrmené a zkrvavené vrací od hostiny. Ulehají na skálu a mně se vybavují záběry z filmu Volání divočiny s lvicí Elsou. „Je tu trochu smrad, co?“ ptá se nás po chvíli John a tím ukončuje pro mě skoro magickou chvíli. Začíná se smrákat a my pokračujeme dál. Na obzoru se objevují první mraky, je duben a blíží se období dešťů. Zpozoruji dým v dáli, který se velmi rychle přibližuje. „Co to sakra je?“ Jsme

Elsa – to byly nádherné momenty

uprostřed běžícího stohlavého divokého stáda řvoucích buvolů a srdce se mi skoro zastavuje. Teď už rozumím.

Někdo do mě štouchá, otevírám oči, rozednívá se. Rozhrnuji moskytiéru a pozoruji pohyb před našimi dveřmi. Stádo slonů se slůňaty se přišlo ráno napít k našemu napaředlu. Mlčky vše ze zápraží pozorujeme a vychutnáváme si probouzející se Afriku. Opouštíme Tsavo za doprovodu stádečka žiraf a přesouváme se do Amboseli. Jako první vidím v oparu zahalené Kilimandžáro. Postupně se mraky rozhání a ukazuje se bílý sněhový vrcholek. To již vjíždíme do parku v nadmořské výšce 1 200 m. Potkáváme první stáda pakoňů, fotíme lenošivé hrochy a další nám již známá zvířata. Dozvídám se o možnosti koupání u nás v kempu. Bazén? A tady? Jsem docela v rozpacích. Afriku znám trochu jinou, bez vody, s kanystry nošenými na hlavě. Plaveme v bazénu a já nakonec uznávám, že to zase není tak špatná věc. Rychle se stmívá a za zvuků divočiny ulehám plný nových zážitků.

Čas se krátí, ale pozvání k Masajům neodmítáme. Za nutný poplatek nás provádí po vesnici a předvádějí jejich tradiční tance a zbraně. Překvapuje mě informace, že náčelník v mém věku má 4 ženy a 9 dětí. Když nám líčí, kolik dobytka a kožešin za ně dal, musíme se tomu společně smát.

Tři nádherné dny nám končí a vracíme se na hotel. Cesta je dlouhá a brácha chrápe. Na pokoji zjišťuji, že jsem nedával v autě pozor a popálil si chodidla. Musím k lékaři, dostávám antibiotika a nohy mám zafačované. Tím se ale nenechávám vyvézt z míry a alespoň využívám výhod našeho zázemí.

Afrika mě naprosto uchvátila a jistě zde nejsem naposledy. Chce to jen se nebát, mít k sobě dobrého parťáka a hledat na internetu zájezdy za pár kaček. A já říkám – smlouvat a smlouvat, jinak si vás snad místní ani neváží.

Ing. Martin Kopeček

Budova muzea je považována za první moderně pojatou stavbu v Hradci Králové. Její architektonické řešení s konstruktivními liniemi, pro které je prvořadý účel, se přesto ještě úplně nevzdává dekorativních prvků, které jsou také nedílnou složkou fasády.

Původní nákresy a varianty Kotěrových plánů prozrazují, že výsledná silueta budovy se téměř neměnila, jednotlivé plány se lišily pouze v detailech. Nejvýrazněji je to vidět na ornamentální dekoraci fasády, kterou nakonec ovlivnily finanční možnosti kuratoria muzea. Na jeho žádost byla výsledná studie radikálně zjednodušena a oproštěna od nadbytečných ornamentů, „raději naprosto zjednodušení budovy, bez poškození účelnosti její“.

Celá fasáda stavby z cihlového zdiva, která je doplněna nedekorovanou hrubou česanou omítkou, svým pojetím navazuje na gotickou katedrálu Sv. Ducha nejen použitým materiálem, ale také sloupky s trojúhelníkovým keramickým nástavcem mezi okny polygonálního zakončení severní lodi, navozující dojem gotického opěrného systému. „Tohoto způsobu užil projektant i při stavbě budovy, rovněž monumentální, ve slohu naprosto moderním a pro nynější dobu rovněž tak svérázném jako byla své doby gotická cihelná stavba chrámu sv. Ducha.“ (Zpráva o činnosti Městského průmyslového muzea pro severovýchodní část království Českého v Hradci Králové za rok 1909, s. 4.)

Fasáda je doplněna ještě dalšími drobnými keramickými detaily, které provedla firma Rydl a Thon ve Svijanech-Podolí u Turnova a modely a formy k nim připravila firma

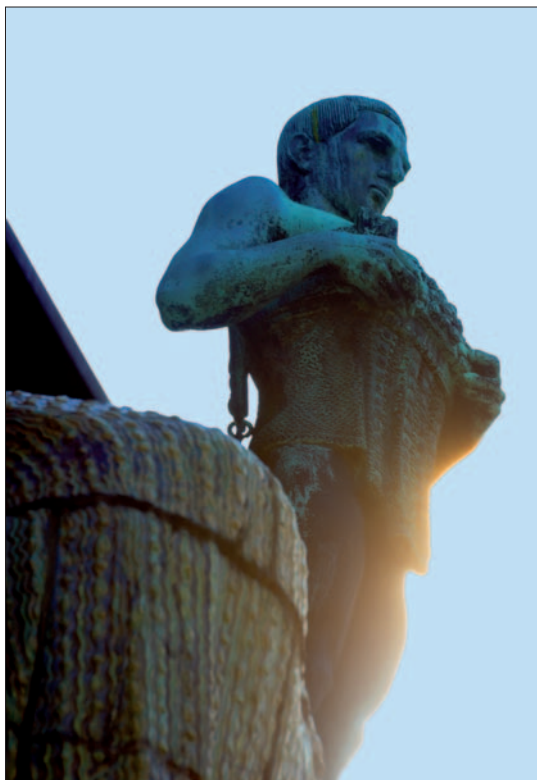
Detail keramického reliéfu v bočnici křesla sedící sochy v průčelí, 1911

Ozdobné ukončení fiály na západní fasádě jižního křídla, 1911

Stylizovaný znak města se lvem držícím písmeno G, 1911

Detail bronzové figury jinocha, 1911

Pavlík a Waigant. Těchto drobných prvků bychom na celé fasádě našli 27 v různých stylizacích.

Nejvýraznějším prvkem jsou ale bezpochyby dvě monumentální sedící figury, které zdobí vstupní trakt budovy a jejichž význam zaměštnává badatele od jejich usazení v roce 1912. Ani autorství jejich návrhu však není tak jednoznačné. Podle tvrzení příslušníků Suchardovy rodiny je autorem sedících postav Vojtěch Sucharda a jeho bratr Stanislav měl navrhovat pouze drobnou mužskou postavu. Ačkoliv se v podmínkách na zadání práce pro firmy objevují podpisy obou bratrů, kteří se na návrzích měli podílet společně, převládá korespondence s profesorem Stanislavem Suchardou, a tedy i obecný názor, že autorem soch je právě on.

O výrobu soch se ucházely dvě firmy – rakovnická továrna na výrobu šamotového zboží RAKO a již zmiňovaná Továrna pro uměleckou keramiku Rydl a Thon Svijany-Podolí. Vzhledem k nerozhodnosti kuratoria při výběru se do problému musel vložit sám architekt, který nechal vzorky keramiky od obou firem odborně posoudit svým kolegou z umělecko-průmyslové školy Celdou Kloučkem a učitelem K. Hineisem, který hodnotil jejich technologickou stránku. Z tohoto klání vyšla vítězně rakovnická firma, která už dříve se Stanislavem Suchardou spolupracovala a kterou autor, ale i architekt Jan Kotěra také s největší pravděpodobností preferovali.

Figury sedí na křesle o půdorysu 2,70 x 2,75 m, jejich výška dosahuje 4,80 m a hmotnost jedné sochy včetně vyzdívky se pohybuje v rozmezí 6 000–7 000 kg. Každá je sestavená ze 46 dílů (kachlů)

spojených cementovou maltou s armováním. Dle podmínek mušela firma formy soch odevzdat do muzea zároveň s realizovanou zakázkou a neměla právo je dále reprodukovat.

Na plánech z roku 1908 ještě Jan Kotěra přesně neurčil, jak budou postavy vypadat. Použil typ figur, které se Suchardou ztvárnili při stavbě Národního domu v Prostějově o rok dříve. Jasně ale bylo, že půjde o dvě trůnící sochy s obnaženým trupem. Během příprav se jejich stylizace měnila až do stávající podoby. Nejvýraznější proměnou prošla figura mladíka, která v původním návrhu měla být dívkou svlékající si lehkou řízu.

Vraťme se tedy ještě k jejich významu. Už v roce 1911 byly sochy vnímány jako alegorie Umění (levá) a Průmyslu (pravá). Pozdější ředitel muzea architekt František Tichý (1886–1961) sochy ale interpretoval obráceně. Od roku 1977 se mezi badateli rozšířil názor Ivo Kořána, že jde o alegorie Historie a Průmyslu.

V současné době se badatelé shodují na tom, že obě figury představují město Hradec Králové (mají hradební koruny na hlavách) v dobách svého největšího rozkvětu. Socha s atributem v podobě Eliščinu pásu odkazuje na dobu, kdy bylo město věnným městem českých královen (14. století), biskupská štóla na područce druhé postavy připomíná dobu, kdy bylo ve městě zřízeno biskupství (2. polovina 17. století). Právě ona drží v levé ruce

Detail fasády

bronzovou figuru muže – jinocha mohutných svalů s korzetem na prsou, který je považován za personifikaci města Hradce Králové vymaňujícího se z pevnostního sevření josefínských hradeb a podle dobového tisku symbolizoval i „vyhlídku nadějně budoucnosti“.

PhDr. Markéta Pražáková
Fotografie: Miroslav Beneš,
Muzeum východních Čech v Hradci Králové

Ozdobný reliéf na nároží severního křídla, 1911

PERLIČKY ZE SENÁTU

18. schůze – Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 247/2000 Sb., o získávání a zdokonalování odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

▪ *Vlastně polovina ze smrtelných úrazů chodců na silnicích se stane v noci. To je tedy, musím říci, z mého pohledu statisticky nesmírně zajímavé. Protože statisticky vzato, polovina času je tma v Česku. V létě méně, v zimě více. Ale statisticky vzato, polovina času je tma. Čekali bychom, že u nebezpečnějších situací potmě by proporce mrtvých teoreticky měla být vyšší. Ale ona není. Ono je to fifty fifty.* Václav Hampl

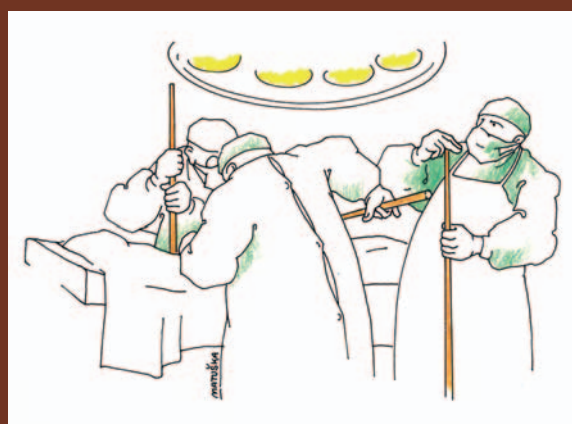
▪ *Opravdu mně přijde, že to je doba vyvrácená z kloubů, kdy opravdu stavíme cyklostezky za miliardy korun, Státní fond dopravní infrastruktury pro tento rok má významné prostředky pro cyklostezky – a je to vinná stezka. A souhlasím s paní kolegyní, že existuje mnoho nealkoholických náhražek. Pili jste někdy nealkoholické víno? Nic moc tedy. Takže to celé jde proti sobě.* Jiří Čunek

▪ *Ježišmarjá, to bylo o chlup! Jsme řidiči takoví, že jsme řidiči řádní a jednou se může stát každému z nás, že někoho srazíme, a pak si to budeme vyčítat celý život. A o co se jedná? Mluvíme o reflexních prvcích: Je to toto, prosím vás. (Senátor ukazuje reflexní proužek.) Je to proužek, který si každý může dát na rameno, na ruku, v restauračních zařízeních jich mohou mít tisíce. Je to korunová záležitost, která mnohdy zachrání život. Takže všemi deseti – reflexní prvky ano.* Karel Kratochvíle

▪ *Babička s francouzskými holemi přechází na Klárově křižovatku šikmo, šoféři na ni řvou sprostě a ukazují. Já zastavím, otevřu okénko a říkám jí: Babi, vypadáte ještě dobře. Byla by vás škoda, tudy nechod'te. Mimochodem např. typicky v Holešovicích, když já chci do držet padesát, abych to mohl udělat, musím zajet o pruh doprava, ale abych do něj mohl zajet, tak musím zrychlit na šedesát, abych neohrozil vozidlo, které jede v tom pruhu. Samozřejmě, kdyby mě v tu chvíli někdo změnil, tak se dopouštím přestupku, stejně jako když přijedu ke křižovatce a rozsvítí se žlutá.* Jaroslav Kubera

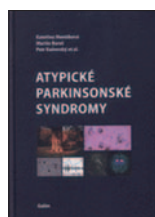
Zpracoval prof. MUDr. Jaroslav Malý, CSc.

HUMOR LÉČÍ...

Pavel Matuška – výtvarník působící v oblastech reklamní grafika, ilustrace, kreslený humor. Publikuje svůj kreslený humor od roku 1980. www.pavelmatuska.cz

UKÁZKY NOVINEK V LÉKAŘSKÉ KNIHOVNĚ:

MENŠÍKOVÁ, Kateřina, Martin BAREŠ a Petr KAŇOVSKÝ: *Atypické parkinsonské syndromy*. První vydání. Praha: Galén, c2015, 277 stran. ISBN 978-80-7492-223-7.

Významný pokrok v poznání biologie neurodegenerativních onemocnění způsobil zásadní posun v chápání taxonomie a nosologie onemocnění manifestujících se parkinsonským syndromem. Znalost patologického korelátu příslušného onemocnění zcela změnila způsob klasifikace poruch, nazývaných atypické parkinsonské syndromy. Nemoci z tohoto okruhu jsou v nové monografii popsány a komentovány nejenom z hlediska současných klinických diagnostických kritérií, ale i posledních taxonomických trendů, založených na ultrastrukturálních histopatologických studiích.

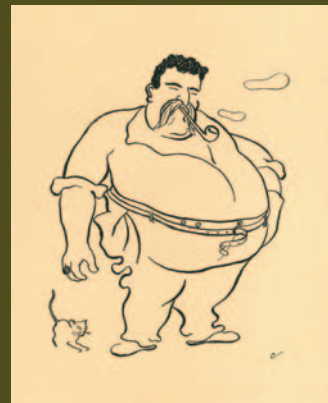
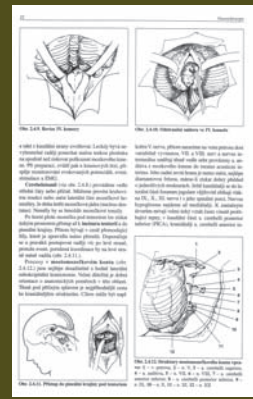
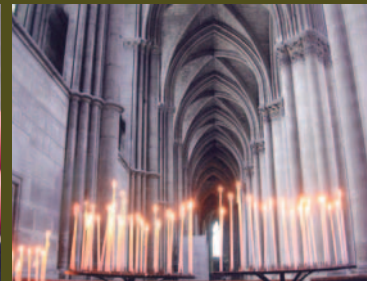
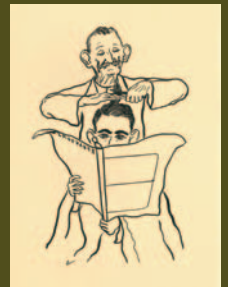
prof. MUDr. Rudolf Malec, CSc.

- nar. 25. 2. 1924 v Hradci Králové
- vystudoval Lékařskou fakultu UK v Hradci Králové – patřil mezi první studenty nově založené fakulty
- od r. 1950 působí ve FN HK – nejprve na Chirurgické klinice, později na Neurochirurgické klinice

- v letech 1986–1994 byl po prof. Petrovi přednostou Neurochirurgické kliniky
- kreslení a grafice se věnuje asi od 15 let – dává přednost portrétní kresbě a reportážním kresbám z cest
- již v době studií na LF HK se věnoval odborné ilustraci
- vystavoval v Králíkách, Jablonném nad Orlicí, v Praze, opakovaně v Hradci Králové, také na neurochirurgickém kongresu v Bruselu, některé jeho kresby vyšly tiskem
- jeho portréty osobností královéhradecké medicíny jsou součástí výzdoby Výukového centra ve FN HK.

Profesor Malec na počátku své profesní dráhy váhal mezi malířstvím a medicínou.

Poslal tehdy svoje výtvarné práce Karlu Svobodě na posouzení. Mistr tehdejšímu absolventovi gymnázia napsal: „Vaše věci, hlavně ty pohybové, jsou dobře viděny, někdy charakter postav dobře potrefen, dalo by se asi něco víc z Vás dostat.“ Zvítězila však tehdy medicína, což jistě rádi docení nespočetní pacienti prof. Malce. Nicméně kreslení zůstal pan profesor věrný a věnoval se mu často a rád. Proto mohl historik umění PhDr. Josef Šůva před 2 lety na souborné výstavě prof. Malce v Galerii Na Hradě konstatovat: „Je to výjimečně nadaný kreslíř, který se stal profesionálem už ve dvaceti letech, což je na české výtvarné scéně nevídaný případ a mezi lékaři skutečná rarita.“

Rudolf Malec / Cesty